Ч. 20 (15.111). Львів, неділя 29. січня 1939. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ВИДАННЯ: А. Б.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Кандидати до карпато-українського сойму.

КУП ПОДАЄ ЛИСТУ КАНДИДАТІВ ДО ПЕРШОГО КАРПАТОУКРАЇНСЬКОГО СОЙМУ, ЯКУ ОЧОЛЮЮТЬ ОБА МІНІСТРИ КАРПАТОУКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ, ПРЕМІЄР О. Д-Р А. ВОЛОШИН ТА МІН. Ю. РЕВАЙ. ІНШІ МІСЦЯ ЗАЙМАЮТЬ ВИЗНАЧНІ ДІЯЧІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ, СВІДОМІ УКРАЇНЦІ ТА ПРЕДСТАВНИКИ МЕШИН: ЧЕСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ І РУМУНСЬКОЇ. ЦЕ ТАКІ КАНДИДАТИ:

3. М. Бращайко.
4. Д-р Ю. Бращайко,
5. Грида,
6. Долбак,
7. Д-р Микола Долинай,
8. інж. М. Дрбаль (чех).
9. А Дутка.
10. І. Ігнатко.
11. Д-р В. Комаринський.
12. І. Качала.
13. В. Климпуш.
14. Ст. Клочурак.
15. В. Лацанич.
16. М. Мандюк.
17. М. Марущак.
18. інж. Є. Романюк.
19. Ґріґоре Мойш (румун).
20. Д. Німчук.
21. інж. Ольдофреді (німець).
22. Ю. Пазуханич.
23. П. Попович.
24. І. Прилужний.
25. Ф. Ревай.
26. Д-р Росоха.
27. Д-р М. Рісдорфер.
28. В. Щадей.
29. А. Штефан.
30. М. Тулек.
31. о. К. Феделеш.
32. Лапчук.

Всі ті прізвища — як голосить комунікат КУП-у — загально відомі в Карпатській Україні. На цю єдину листу кандидатів голосуватиме у дні 12. лютого ц. р. увесь карпатоукраїнський нарід. Десятки тисяч гордих синів Карпатської України підуть одною лавою до виборчої урни під гаслом, що його виписало на своєму прапорі Українське Національне Обєднання.

ОДИН БОГ, ОДИН НАРІД, ОДИН НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРОВІД!

Між кандидатами є 9 селян, 5 священників, 4 учителів, 2 лікарів, 2, інжинірів, 2 суддів, 2 журналістів та кількох представників інших професій.

ЧОМУ МАДЯРИ НЕ МАЮТЬ СВОГО КАНДИДАТА?

На виборчій листі УНО нема, як бачимо кандидата мадярської меншини в Карпатській Україні. Про причини відсутности мадярського кандидата довідуємося із комунікату будапештенської радіовисильні. Мадяри обурювалися, що в Карпатській Україні уряд розвязав усі партії і що вони не могли виставити самостійної листи, щоб таким чином перевести свої політичні спекуляції, на спілку із кацапськими недобитками. Карпатоукраїнська влада запропонувала представникам мадярської меншини зголосити свого кандидата з листи УНО. Та мадяри стали домагатися двох кандидатів, хоч на підставі кількости населення їм належався тільки один кандидат. На мадярське домагання влада Карпатської України не погодилася і тому нема на листі представника мадярів.

Новий директор карпато-українського міністерства комунікації.

У вівторок 23. ц. м. відбулося в Хусті засідання у справі злуки державних урядів залізниць та почт в один спільний уряд комунікації, щоб таким чином відпала окрема дирекція почт і телеграфів. Начальником нового полученого уряду став інж. Бородайкевич, який довгі роки працював у дирекції державних доріг у Празі. Як відомо празький уряд рішив теж получити міністерство почт і телеграфів та міністерство залізниць в одно спільне міністерство комунікації, кермуючися при тому ощадністю у видатках, після зміни границь.

НОВІ ШОФЕРИ ДЕРЖАВНИХ АВТОБУСІВ.

Державними залізничими автобусами в Карпатській Україні почали їздити як шофери: десять членів Карпатської Січі та 10 б. автошоферів з української еміграції в Чехах.

ПРОВАЛ „РУССКОСТИ" В КАРПАТ. УКРАЇНІ.

Бюлетин КУП-у подає: „Урядовий Вістник" влади Карпатської України ч. 3 з 6. грудня 1938 подав обіжник міністерства культу, шкіл та народньої освіти в Хусті з 25. листопада 1938 р. під числом 24 про мову навчання: „Там, де до великорусскої мови навчання зголосять родичі українскої або великорусскої народности на приналежнім шкільним уряді найменше 40 школоповинних дітей, може міністерство, на внесок приналежного шкільного уряду, відкрити також клясу з великорусскою мовою навчання".

В цілій Карпатській Україні, всі домагалися шкіл з українською мовою навчання, тільки одна одніська місцевість, домена колишніх аґрарних русофілів, село Нижні Верецьки — зажадали одної кляси з русскою мовою навчання. Це ще останок моґіканів старого режиму.

ПРЕДСТАВНИК ПАТ-А В ХУСТІ.

„А-Зет" подає, що до Хусту приїхав на дальший побут представник Польської Агенції Телеграфічної (ПАТ) д-р Владислав Мерґель із Варшави.

СКЛАД КАРПАТОУКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛІМІТАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ.

Як ми вже подавали, до Будапешту виїхала перед кількома днями карпатоукраїнська делімітаційна комісія, яка має перевести остаточне визначення границі між Мадярщиною та Карпатською Україною. Склад тієї комісії подаємо сьогодні, а саме її творять: д-р Юлій Бращайко і д-р Микола Жолнай із знавцями д-ром інж. Махачком, інж. Терковським та інж. Приміхом.

БАТЯ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Бюлетин КУП-у подає: Керманичем філії відомої фабрики черевиків „Батя" в Хусті призначено українця інж. Бенедека з Тячева, який у Баті працює вже довший час. Цим Батя виявив велике зрозуміння до нових обставин і може бути прикладом для всіх неукраїнських фірм і підприємств у Карпатській Україні.

1. січня 1939 відійшло до Зліна 100 українських хлопців та дівчат, щоб там відбути відповідні курси. По скінченні курсів вернуться вони в Карпатську Україну й будуть працювати у філіях Баті. Всі видатки, звязані з курсом у Зліні, покриває фірма Баті.

Націоналісти здобули Бадальону.

Із Бурґосу подають, що національні війська здобули місто Бадальону. Противник ставить тепер менший опір.

На естрамадурському фронті армія ген. Франка посуває вперед не зважаючи на опір противника. Націоналісти взяли до неволі 750 полонених. Нац. летуни бомбардували пристань та військові маґазини, металюрґічні заведення в Саґунті.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ВИЗНАЛА ДЕ ЮРЕ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

Праський уряд рішив визнати де юре уряд національної Еспанії. Як відомо де факто Прага вже давніше визнала була владу ген. Франка.

КРУТИ.

Львів, 27. січня 1939.

Рік-річно українська молодь святкує роковини бою під Крутами і річ-річно все старше громадянство приєднюється до того свята, одностайно похилюючи голови перед тінями полеглих. Це свято молоді — величне у свому трагізмі. Кількасот інтелігентних хлопців, квіт київської молоді, бачучи загальну розтіч та слабість рідної армії — іде боронити столицю молодої держави перед ворогом. Без відповідного і дехто без ніякого вишколу, без відповідної зброї, зраджені та покинені на малій провінціяльній залізничій станції, своєю командою, залишені віч-у-віч з десятикратно більшою регулярною ворожою армією — гинуть усі серед лютої зими, записуючи історією свого пориву та своєї смерти одну з найсумніших та одночасно найсвітліших сторінок тисячелітньої історії українського народу.

Є у слові „Крути" подвійне значіння: виховно-моральний та історично-політичний зміст. Перший із них — це те, що саме так сильно промовляє до молодечих душ і сердець:: це імпульсивний порив, який не рахується з ніким і нічим з винятком наказу, що пливе з любови батьківщини, це те ірраціональне, що свариться з цифрами, з холодним порівнянням реальних сил, це той гін до самопосвяти і самопожертви, такий прикметний усій українській нації, що творить її найбільшу і слабість і тугість, це те, що поляки називають „церпентиіцтво" та що у нас може тому не має ще відповідного словного терміну, бо заступає його — історія нації. І другий зміст Крут — це боротьба з Московщиною, боротьба, ведена без огляду на умовини на життя і смерть, хочби навіть серед пустки піль і при мовчанці своїх та чужих і серед лютого морозу.

І може саме тому, що у символі Крут так ідеально получені ці два чинники — ідеальний та політичний, — Крути стали такою святістю української молоді і так вросли в її світогляд. Бо-ж в історії української нації чимало геройських жестів, чимало теж крови, пролитої у боротьбі з Московщиною. Але саме Крути та їх популярність пояснюють, чому нпр. не став божищем української молоді ані Мазепа ані Петлюра, — яких імена є чейже також символами української збройної боротьби з москалями. Бо від імен обох їх не можна відділити образу — державного діяча, полководця і дипльомата, який бере під увагу політичні умовини, переговорює, заключує союзи, а хоч — один і другий — гине на чужині з ореолом мученика, проте сходить у могилу, як голова держави на вигнанні, як автор політичного заповіту і виразник державно-політичної концепції. Психіка молоді линe до чогось іншого; вона не має зрозуміння для політичних концепцій, для переговорів та конюнктуральних союзів, звязаних із писаними та сформулованими у параграфах договорами, для неї чуже поняття еволюції політичної думки, такої, яка йшла від переяславського миру по бій під Полтавою та від першого до четвертого Універсалу. Очевидно, у рішальному моменті кожна молодь кожної нації підчиняється авторитетові свого національного проводу і не посягає на примат волі ані керми. А проте кожна молодь кожної нації живе тим прикметним, що складається саме на поняття молоді: тими своїми власними ідеалами, власними змаганнями, власними нахилами і любовю до того, що близьке молодечій вдачі та нехіттю до того, що — хоч може правильне, і розумне і доцільне — а проте розбіжне з молодечою вдачею.

Події Крут не можна міряти міркою політичного розуму ані політичної доцільности, бо це символ, який стоїть вище від таких критеріїв та який має свою питому вагу для виховання цілих майбутніх поколінь молоді саме завдяки свому сяйвові символу. До культу Крут не можна підходити аналітичними методами історіософа ані політика. Щоб розуміти цей культ і його вартість — треба пригадати собі власні літа молоді і свою власну колишню молодечу психіку. Бо хоч таи часто чуємо фразу: „Колись молодь була інакша" — то це неправда. Молодь завжди була така сама, також як молодість завжди та сама. Були інші часи, інший їхній дух, інші ідеали, інший круг заінтересування. Але і те найстарше нині українське покоління, яке виховалось у часах передвоєнної австро-угорської монархії, у часах дрібної культурної муравлиної праці, в часах, в яких нація щойно двигалась з панщизняної темряви та ледви струшувала з себе радість 1848-го року, — і те нинішне середне покоління, яке свою молодість переводило та викривлювало в окопах і в бараках полонених та серед военно-революційної заверюхи, — врешті молода ґенерація, що вже хіба тільки із дитинячих споминів та з писаних творів пригадує собі та пізнає рідне минуле, — всі ті генерації колись і тепер любили те саме: любили романтику, свідомо чи несвідомо піддавались чарові романтики і линули до всього, що романтичне.

Повна траґізму є романтика Крут, але завдяці цій романтиці вони живуть по нинішній день і з кожним роком далі живіший їх культ. Все те, що романтичне — таке близьке сучасній українській молоді, дарма, що вона вихована і вишколена серед суворих умовин дійсности, в якій гірка журба за хліб рада б до нащаду викоріннти з душ української молоді рештки романтичного гону. Серпанком романтики вкрита постать Федя Черника зпід Мотовилівки, серпанок романтики сповиває похід кільканацяти домовин молодих героїв на Аскольдову могилу, понура романтика скрита у масовій різні жертв зимового походу під Базарем. Однак коли вдумаємось у факт, що саме всі ті постаті і події втішаються більшим культом у сучасної української молоді, ніж які-небудь інші події з історії рідного краю, то найдемо у цьому найбільш пророчистий доказ, що українська молодь здорова тілом і душею. Бо що вартна молодь без молодечої романтики і без любови — свідомої чи несвідомої — для всього, що належить до царини мрій і пориві[в], хоч би навіть окроплених кровю, що випли[ває] з такої приземної прози, як людське тіло?

І тому і самі Крути та їхній культ — символ здоровля української молоді, а з нею — символ здоровля української нації. Це сумні роковини, в яких не слід сумувати. Сумні практичні науки, що їх диктує кожному старшому громадянинові, особливо історикові та політикові, розумова рефлексія з приводу траґедії Крут, — не всилі затьмарити радости, що все те гарне, величне, світле, що було у Крутах — не загинуло під Крутами. Воно воскресло у культі, якому поклоняється українська молодь, і культі, який примушує замовкнути всіх недовірків, песимістів і дефетистів. У тому культі обєднана сьогодні з українською молоддю вся українська нація.

Над чим радила 104-а сесія Ради Ліґи Націй.

(Від власного кореспондента).

Женева, 21. січня 1939.

Найвизначнішою подією цієї сесії була на нашу думку відсутність Літвінова, на яку звернула увагу вся европейська преса. Відсутність його не випадкова. Були в пресі повідомлення і про те, що він в неласці у Сталіна, бо Берія видобув нібн-то старі листи Літвінова до його брата Савелія, де він висловлювався досить зневажливо про „ґеніяльного керманича світового робітництва", тому Літвінова не пускають тепер поза межі СССР. Але поминаючи ці повідомлення, правдивости яких ствердити не можна, треба визнати, що не маючи що робити леґально в Европі, московський уряд не має що робити і в Женеві. Коли представники Московщини ввійшли до Ліґи, ми висловили в „Ділі" надію, що Европа не потребуватиме багато часу, щоб запізнатися з московським урядом. Ця надія виправдалась і з цього погляду сучасна сесія може бути історична. Відома приятелька Літвінова, співробітниця паризького „Евр" пані Табюі, зазначивши елеґійно, що мряка над Женевою панує і в мурах палати Ліґи, що службовці її притишують свої кроки і бояться промовити і слово про політику, згадує спочутливо відсутність керманича московської політики і зазначує, що „СССР відсунувся у свої власні межі". „Журналь де Женев" пише зі свого боку, що він „відсутність Літвінова і його заступлення Суріцом переболіє". Сам Літвінов буде себе очевидно потішати тим, що сесія випала дуже короткою і успіхів йому принесла б не більше, ніж Суріцові.

Почата в понеділок сесія скінчилася вже у пятницю. Головні її учасники міністри закордонних справ Великобританії і Франції покинули Женеву вже в понеділок увечір, виголосивши короткі промови в еспанській справі. Ця справа поруч з війною в Китаю та справа Данціґу творили властиво цілу політичну програму минулої сесії, якою кермував міністр закордонних справ Швеції Сандлер. Основою еспанської справи було звідомлення фінляндського генерала Яляндера, шефа інтернаціональної військової місії, висланої Ліґою контролювати відхід добровольців з большевицької частини Еспанії. „Згідно з моральним переконанням місії було в барсельонській і центральній смузі разом 12.[...] вояків, приналежних до 29 національностей; [...] сі їх тепер відтягнули з боєвих частин, а [...] вже покинули еспанську територію..." У самім звідомленні згадується, що „число це не можна уважати за остаточне". Дотого-ж у травні минулого року міністр закордонних справ барсельонського уряду дель Вайо запевняв, що „число добровольців з республиканського боку не перевищало 6.000." Женевська преса пише про це звідомлення, що його складено на основі лист, постачених самим барсельонським урядом, який повідбирав особисті документи у багатьох добровольців. Дотого-ж у звідомленні взагалі не згадують нічого про совітських „добровольців". Зрештою воно провізоричне і мандат місії продовжено ще на місяць, щоб приготовити звідомлення.

Промова Бонне в цій справі була коротка і загальна. Він висловив зрозуміле побажання, щоб добровольців відкликали з обох боків, не менш зрозуміле співчуття цивільному населенню Еспанії, що терпить від громадянської війни. Льорд Галіфакс висловив побажання, щоб усяку чужинецьку інтервенцію в Еспанії припинено.

Другий раз обговорювали еспанську справу підчас сесії на основі звідомлення бритійської комісії, що зібрала анкету в большевицькій частині Еспанії щодо повітряних бомбардувань. При цій нагоді виступили дель Вайо, Стрін і Велінгтон Ку з гостро-демагогічними промовами проти національного еспанського уряду. Запевнення першого з них, що „цивільне" еспанське населення могли бомбардувати тільки італійські та німецькі летуни, були провокаційні і нічим необґрунтовані. Англійський і французький промовець висловилися в цій справі досить нейтрально та обережно, виступаючи

засаді проти усякого бомбардування обектів, що не мають мілітарного значіння; це було більш ніж зрозуміло з огляду на те, що представників національної Еспанії, які могли б посвідчити офіціяльно про способи боротьби еспанських і нееспанських большевиків проти цивільного населення, в Женеві не було. Про це посвідчила женевська преса, зокрема кореспондент „Журналь де Женев“ П. Е. Бріке, що вернувся недавно по довшому побуті з Еспанії і відвідав між іншим там мале місто Кабру, без ніякого мілітарного значіння, віддалене 50 кільометрів від фронту, по нападі большевицьких літаків; він бачив там 124 мертвих, між ними багато дітей, і 200 ранених. Отже осуд повітряних бомбардувань, висловлений Лігою, можуть еспанські большевики взяти у всякому разі не менше на власний рахунок, як вояки національної еспанської армії. Але й до цього загального осуду представники Південної Америки не пристали.

Небагато більше успіху мали й цього разу представники Китаю в Женеві, хоч політичний момент був для них винятково сприятливий. Як відомо, Злучені Держави Америки, відтак Великобританія, нарешті і Франція спрямували більш чи менш енергійні ноти до Токіо, протестуючи проти заповідженої японської автархії та домагаючись політики отворених дверей у Китаю. Цим можна зясувати, що Рада Ліґи цього разу не лише полишає вільну руку кожній державі допомагати Китаєві, а ще й поручає членам Ліґи, особливо тим, що мають спеціяльні інтереси на Далекому Сході, порозумівається з іншими державами, щоб поробити потрібні заходи в напрямі чинної допомоги Китаєві...“ Як представник Франції Шарверія, так і представник Великобританії Батлер висловили бажання і готовість своїх урядів допомогти в міру змоги Китаєві. Суріц заявив, що „СССР готовий брати участь у всіх заходах Ліґи на користь колективної безпеки, яку треба відживити, коли хочуть, щоб затріюмфував справедливий мир...“ Він міг цілком спокійно зробити цю заяву, бо відкопувати давно поховану „колективну безпеку“ в Женеві справді ніхто не має найменшої охоти. Становище женевських великодержав у Китаю має той самий слабкий бік, що і в Еспанії. Ані в одній, ані в другій країні не вважали вони за потрібне виступити своєчасно проти московської інтервенції. Колиж інші там московську акцію перемагають, ці великодержави хочуть користати з цього в рівній мірі з тими націями, що купили це право кровю власних громадян.

Справу Данціґу просто відложили.

Ніяких застережень не висловлено проти акції Ліґи для поборювання вживання опію та інших наркотиків, проти її гуманітарної, суспільної, культурної та економічної діяльности. Принято також без ніякого спротиву рішення ґенерального секретаря скоротити буджет Ліґи з 32 на 26 міліонів.

М. Данько.

Українське духовенство Карпатської України

на службі народові і державі.

(Власна кореспонденція).

Хуст, 21. січня.

Тисячлітнє чуже панування винародовило майже всю інтеліґенцію в Карпатській Україні. Та найсильніше воно вілося в душу українського священника. Винятками залишились лише сильніші характери, як: нинішній премієр о. д-р А. Волошин, о. Віктор Желтвай і брат, о. Балтович, о. Лар, о. К. Феделеш та кількох інших, до яких по війні пристало лише небагато одиниць. Коли учительство по війні у великій більшості стануло в ряди народніх робітників, які скоро доповнив молодий учительський дорíст зі школи о. Волошина, то духовна семинарія видавала як не зрадників свого народу, то зовсім до нього байдужих, через що нарід покидав свою Церкву і переходив масово на православія, де сподівався знайти своїх ліпших духовних опікунів. Православне духовенство, що прийшло сюди по війні, у своїй більшості мало грамотне і матеріяльно незабезпечене, тому легко підлягало натискові всяких політичних спекулянтів, що стояли на чолі адміністраційних урядів, та ширило русофільство. Небавком ці ряди скріпили і греко-католицькі священики, що одягли на себе плащик „русскости“ (як Федчик), щоб під ним тим легше ширити мадярство. Це їм потрійно оплатилося. За це прийшла моральна і матеріяльна підпора від полудневого сусіда та від чеських москвофільських урядових чинників зі знаним Розсипалем на чолі, якого чеські референти вміли затягти також поліційні орґани ужгородської дирекції до терору і навіть катування безборонної і цілком невинної української політичної еміґрації.

Кому з гр.-кат. священиків ніяково було ставати в один ряд з „батюшками“, той ставав під покров єпископа Стойки, який своє мадярство умів гарно прикрити новим плащиком т. зв. „третього направлєнія“ неділяшників (за часописом „Недѣля“).

Але серед тих несприятливих відносин виріс гурток таких духовників, як оо. Похіл, Погоріляк, Станинець, Дмитро Попович, Силядій, Сокач, Сабол (Зореслав), а з молодших Рогач, Соколович та ін. Свою підготовну працю вони зачали вести перед кількома роками, а нині вже постановили її повести з більшою силою і зорґанізовано та притягнути до неї все духовенство, бо „кожний священик — сказав особистий секретар о. премієра Рогач — хочби й мадяр, має в українському селі працювати для добра свого стада, для добра українського парохіянина“.

Гурток тих молодих (понад 30) ідейних священиків зійшовся 12. ц. м. в салі Січової Гостинниці в Хусті, де під проводом о. Степана Решетила ЧСВВ відбув установчі загальні збори **Товариства Українських Католицьких Священиків (ТУКС) у Хусті.** Секретарем цих зборів був о. Похіл зі Заднього, членами президії оо. Микита, Мигалка, Станинець і секр. Рогач. По принятті статуту з деякими доповненнями вибрано таку управу: голова — о. Юрко Станинець, заст. голови — о. Севастіян Сабол (знаний поет Зореслав), секретар — о. Василь Похіл, скарбник — о. Карло Купар, члени управи: оо. Дмитро Попович, Петро Погоріляк, секр. Рогач, Кирило Феделеш, Юрко Соколович і Петро Мигалка.

Дискусія на зборах була дуже ділова і забирали в ній голос оо.: Погоріляк, Станинець, Рогач, Петро Сакач, Сабол, Кадар. Секретар Рогач закликав, щоб молоді священики своєю працею заслужили собі пошану і симпатії, які батьки утратили. О. Силядій подав заклик, щоб священики вели метрики по українськи і подбали про українські друки та поставив ще інші важні побажання. О. Сабол відчитав зміст привітів, які рішено вислати нунцієві, премієрові та міністрові Реваєві, що принято з одушевленням.

Накінець о. Решетило подякував за участь у зборах, передав благословення від владики д-ра Діонизія Нярадія, побажав успіху у праці Т-ву та замкнув збори. Приявні розіхалися дуже вдоволені домів з твердою постановою працювати над освідомленням мас для добра Церкви й української нації.

Яр. Олексенко.

Німецька візита у Варшаві.

(Від власного кореспондента).

Варшава, 25. січня 1939.

У Варшаві повівають червоно-білі прапори з чорними свастиками: німецький міністер закордонних справ фон Рібентроп перед двома годинами висів із вагону на тутешньому двірці. Стріча була урочиста і дистинґовано скромна: міністр Бек з дружиною, високі урядовці, члени амбасади, німецька кольонія, журналісти. Міністр Рібентроп спізнився пів години через якийсь дефект на залізниці між Берліном і коридором. Міністр Бек терпеливо очікував і не дивувався, бо й сам він нещодавно, їдучи до канцлера Гітлера у Берхтесґаден, мусів поневолі спізнитися.

На кілька хвилин перед 17-ою з вагону берлінського експресу вийшла струнка вояцька постать, а за нею гурт штабовиків і журналістів. В... у синіх одностроях з золотими відзнаками і свастиками. Журналісти теж в одностроях. ...роткі привітання, приязна гутірка двох міні... старшин, переполохані скоки фото-репортерів і — кінець. Кінець першої зустрічі і властивий початок розмов, на які чекає ціла Польща з величезним зацікавленням.

Не знати, чи візита німецького міністра закордонних справ є звичайним актом куртуазії і конвенансу, чи може вона має глибший характер. Для точности пригадуємо, що саме завтра, коли нащадок німецької аристократії і довірений учень німецького канцлера складатиме вінок, прикрашений німецькими відзнаками на гробі польського невідомого вояка — минають пяті роковини підписання історичної деклярації з 26. січня 1934. р. між Берліном і Варшавою про ненапад. Не думаємо теж, щоб це був припадок, що ані Англія ані Франція не вислали сьогодні до Варшави своїх спеціяльних кореспондентів... Теж не без звязку сенатор Гасбах, парляментарний заступник німецької меншини у Польщі, саме на кілька днів перед цією візитою вручив премієрові Складковському меморіял у справі положення німецького населення у Польщі.

Німецька візита у Варшаві цікавить врештою цілу Европу, що краще як колибудь зясовує собі сучасну ситуацію на Сході континенту. Польща лежить між Німеччиною і Росією, у Польщі про це памятають. Польща — як пише

редактор Мацкевич у „Слові“ — не використала усіх плюсів своєї співпраці з Німеччиною, зате відновила контакти зі східнім сусідом, про якого в Берліні говорять нині як про „ворога ч. 1“.

Така неясна атмосфера сприяє фантастичним поголоскам про пляни, що їх привезли німецькі гості до Варшави. Французи, спеціялісти від політичних версій, говорять, що між плянами, які мав привезти у валізах міністер фон Рібентроп знаходиться також українка. Про це й читаємо у польській пресі, а за мадярськими джерелами появилась навіть вістка, буцімто п. Рібентроп має у Варшаві заявити про ревізію німецького становища у справі Закарпаття. Скільки в цьому правди, говорити покищо годі. Ждемо з цікавістю на завтрішню пресову конференцію. Не треба забувати, що про польську закордонну політику найменше завжди знають у Польщі. І тому важко говорити про „ревеляції“ візити. Зате свобідно можна вже сьогодні поставити питання: чи Польща й надалі співпрацюватиме з Берліном?

У хвилині, коли пишемо ці слова, вулицею переїжджають чорні, лискучі лімузини: німецький міністер з блискучим оточенням поїхав до свого польського товариша на перший обід і раут. Прохожі звертають увагу на величні авта і купують вечірні видання ґазет, в яких появилися перші статті на цю тему... Ось напр. консервативний „Час“ пригадує, що Польща лежить між двома потугами і заявляє: „Сьогоднішня візита — це доказ, що не вважаючи на численні труднощі польсько-німецька декларація щасливо перейшла пробу життя і що сперту на неї політику будуть обі сторони продовжувати. З того факту не вільно витягати фальшивих висновків. Польща співпрацює з Німеччиною, але наша закордонна політика залишається цілком самостійна. Хочемо мирно жити також з Росією. До якихнебудь ворожих намірів одної з тих держав Польща руки не приложить. Не маємо також ніяких ворожих намірів до Франції чи Румунії. Хочемо мира.“

На підставі розмови з кількома представниками преси можна сказати одно: Польща не заключить пакту проти Комінтерну, не захоче вязатися з плянами якоїнебудь агресії і не виступить проти Совітів.

Говорять теж, що німецький міністер вже сьогодні телефонував на захід власним апаратом, заінстальованим у палаті, де перебуває. Німецька преса подала, що перед виїздом реферував він напрямі своєї місії в гурті штабових німецьких старшин. Міністр Рібентроп тішиться повним довірям Гітлера, а пляни Гітлера відомі тільки кільком одиницям. КТВ.

Наслідки барсельонської перемоги ґен. Франка.

Скорше, ніж загально міркували, бо тільки по дводенній облозі, скапітулювала й віддала себе в руки генерала Франка столиця червоної Еспанії Барсельона.

Здобуття Барсельони не означає ще кінця еспанської громадянської війни, що вже 2 і пів року шаліє безупинно в потоках крови нещасних еспанців, але є воно важним етапом на шляху до перемоги національної Еспанії над її противником. Упадок Барсельони уможливлює ґенералові Франкові дві важні речі: 1) ліквідацію решток північно-східного еспанського фронту; 2) відрізання червоного Мадриду від усякого звязку з сухопутніми кордонами Франції. Наслідком цього за який тиждень-два утвориться така ситуація, що ґенерал Франко після заняття всієї північно-східної Еспанії (в що нині ніхто не сумнівається) зможе перекинути всі свої дивізії та ввесь воєнний матеріял проти червоних на фронт Мадриду, який тепер нечинний. Щоб відрізана від усього світу й полишена самій собі червона боєва енклява біля Мадриду довго могла утриматись супроти переважних сил ґен. Франка, тяжко припустити; навпаки — обрахунки знавців велять надіятись повної катастрофи еспанських червоних найпізніше до трьох місяців.

Положення в Еспанії після упадку Барсельони. Чорно зазначені терени під національною владою, біло — територія, над якою панують ще червоні зпід стягу Неґріна.

Упадок Барсельони прискорює також вирішення конфлікту, який у небезпечних для миру формах назріває на ґрунті еспанської справи на Заході Европи — між Італією та Францією. Не хоч, що чутки й повідомлення про тиху мобілізацію в обох цих країнах переборщені, та незаперечним фактом є, що обі сторони підозрівають себе в намірах нажитись еспанським національним добром, у намірах загарбати еспанські острови, порти, або багаті у земні скарби области Катальонії чи країни басків та навіть у отвертих приготуваннях до заняття кольоніяльних посілостей. Найбільше галасу робить і найзавзятіше цькує італійців та французів проти себе крайне ліва світова преса, яка думає, що ціною і в хаосі воєнного зудару між тоталітарними державами й державами б. антанти вдасться їй урятувати червоний еспанський режім на Пиринейськім півострові, про який червоні інтернаціонали думали як про другу частину совітських ножиць, що мали натискати на Европу з південного заходу. Ця сама преса конструює вже цілі пляни майбутньої італійсько-французької кривавої баталії; мобілізує на воєнну стопу вісь Берлін—Рим; уводить загальну військову службу в Англії; закуповує тисячами в Америці літаки для Франції, словом — робить усе, щоб сколотити ще більше і так невясне й небезпечне міждержавне положення.

Треба сподіватися всупереч усім тим ґазетним кряканням, що перемога ґен. Франка, який не думає віддати нікому ні пяди еспанської державної території, уможливить політичну евакуацію у Франції та в Італії в напрямі погодження обосторонніх державних інтересів. У цьому напрямі невтомно працює англійська дипльомація, яка намагається не допустити до захитання рівноваги на Середземному Морі і противиться захопленню кимнебудь і якоїнебудь частини Еспанії.

Кінець червоної Еспанії, що його сиґналізує упадок міліонової червоної кріпости Барсельони, прискорить та влекшить вирішення ріжниць між Францією та Італією. Коли з Еспанії заберуться італійські дивізії, Франція не матиме ніякого інтересу в тому, щоб робити Італії труднощі чи в Джібуті чи в Суезькім проливі. Тому поважні европейські політики можуть одночасно твердять, що чим скоріше ґен. Франко буде в Мадриді, тим швидше зникнуть як дим перед ні воєнними промисловцями та політичними анархістами мареве нової світової війни.

Значіння виборів у Карпатській Україні

ТА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО ОБЄДНАННЯ.

КУП подає: Вибори до карпато-українського сойму — це акт великої політичної ваги, це нагода виявити політичну зрілість і свідомість. Багатопартійна система не має оправдання, коли вона побудована на особистих амбіціях та інтриґах; тому премієр у порозумінні з провідними колами дозволив на істнування лиш одної партії. Монопартійна система виявилася кращою, вона хоронить край перед анархією та постійними урядовими крізами.

Вибори — це важна історична подія. Населення Карпатської Украіни стане як один муж за своїм проводом, до якого ніколи не зневіриться. Не буде ніодного свідомого українця, який не віддав би голосу на листу Українського Народнього Обєднання.

Комунікат ПАТ-а про варшавські розмови міністра Рібентропа.

ПАТ повідомляє:

В пятницю покінчилася візита, яку мін. Рібентроп зложив у 5. роковини польсько-німецького пакту, у відповідь на відвідини мін. Бека в Берліні. При цьому мав він змогу перевести розмови з провідними державними мужами Польщі.

В четвер мін. Рібентроп відбув основну розмову з мін. Беком на тему всіх питань, що торкаються обох держав; крім того обговорили вони міжнародне положення. Розмови, переведені у щирій атмосфері, відбулися на основі політики, що її започаткував договір з 26. січня 1934. року.

Ці розмови виявили одноздідність щодо того, що всі теперішні й майбутні питання, які торкаються обох держав, необхідно розвязувати, шануючи оправдані інтереси обох народів. Візита мін. Рібентропа відбулася в атмосфері приязного порозуміння, а висліди розмов знову виявили, що пятилітня співпраця причинилася до розвитку взаємин між обома державами та в новій ситуації становить цінний вклад для успокоєння Европи.

Від першого Г. П. У. до „ежових рукавиць".

Г. П. У.

Цілком льоґічним кроком для забезпеки [illegible]тичної верхівки, що захопила владу в [illegible] царській Росії, було утворити політичну поліцію, зрозуміло, в замаскованій формі „Надзвичайної комісії для боротьби з контрреволюцією, бандитизмом та спекуляцією". Її скорочена назва ЧК набрала сумної слави в цілому світі.

Перший керманич цієї ЧК, Дзержинський, „людина з очима газелі і серцем тигра" був [illegible] фанатик, може і не цілком нормальний. Подібний мабуть до інквізиторів темних [illegible] середньовіччя. Все контрреволюційне, тоб[illegible], мусіло йти на вівтар революції, на її славу. І коли в очах Дзержинського [illegible] було певним принципом, то на чекістській периферії це перетворилося на якийсь [illegible], кривавий шабаш розстрілів і вбивств.

Помер Дзержинський. Була леґенда, ніби його смерть не була природна. Ніби до неї спричинилося бажання „вожда", який щойно [illegible] на своєму становищі, якому ніби не дуже подобалася фанатична прямолінійність „залізного Фелікса", стовідсотково відданого самій справі революції, а не окремим людям.

ЗА ПРИЙНЯТИМ РИТУАЛОМ.

Але все відбулося за совітським ритуалом. На перших сторінках ґазет портрет Дзержинського в жалібній рямці, а поруч такий самий [illegible] портрет нового керманича ЧК Менжинського з докладним його життєписом. Настали пізніше деякі реформи. Хоч і збереглося [illegible] почесне звання, звання старого чекіста, [illegible] в середині, а назверх треба було змінити вивіску. Занадто вже неприхильно ставилася Европа до цієї самої ЧК. Отже повстало Об'єднане державно-політичне управління, перелицьоване назверх на цілком европейський зразок жандармерії.

Новий шеф Менжинський ставився надзвичайно байдуже до справ ДПУ, до їхніх наслідків. Винятково добре освічений, людина, що кохалася в прерафаелізмі, у віршах доби відродження, один із кращих знавців японської й [illegible] мови, дотого ще хорий на якусь невідому хворобу хребта, він цілісінькі дні проводив на своїй канапі. До маси людства він ставився з цілковитим призирством, змішаним з снобізмом. Чим більше загине цієї сволоти, тим краще.

І диявольські сцени по застінках ДПУ посуті були такі самі, як і за часів ЧК, набравши хіба тільки характеру певної досконалости, позбавленої „добросердости" перших часів революції.

Помер Менжинський. Смерть його, як офіціяльно тепер встановлено в Совітах, не була природна. Його отруїли „вороги народу", так звучить офіційна версія. Але була леґенда, ніби то сам Менжинський, через свої нестерпні фізичні страждання, звернувся до „вожда" і просив дозволити йому заподіяти собі смерть і ніби „вожд" дозволив, доручивши зробити це певним лікарям. А використавши обставини тепер цих лікарів зроблено „ворогами народу" і розстріляно.

Та по смерти Менжинського все відбулося по старому, вже заведеним ритуалом: портрет Менжинського в жалібній рямці, а поруч портрет нового шефа ДПУ Ягоди з докладною його біографією.

Разом з новим шефом запроваджено деякі [illegible] зміни. Зникла назва ДПУ. Повстала Головне управління державної безпеки в наркоматі внутрішніх справ. Ніби ще більше на европейський зразок. Хоч звання „старого чекіста" [illegible] почесне, як і раніше.

КОНЦЕНТРАЦІЙНІ ТАБОРИ.

І ще за часів Менжинського запроваджено [illegible] святкування 21. грудня — дня [illegible] ЧК — ДПУ — НКВД. У пресі великі [illegible] „залізний надійний меч революції", [illegible] з виголошенням відповідних промов, дощ нагород для заслужених чекістів.

Новий шеф і нарком НКВД Генріх Ягода, поправді Герш Єгуда, поставився до своїх функцій цілком по сучасному, з певним „діялектичним матеріялізмом". Треба нищити „контрреволюцію", але чи не можна це зробити в такий спосіб, щоб і нищити її, але водночасно й заробляти на цьому в цілком дослівному розумінні?!

І за часів Ягоди повстають величезні концентраційні табори, населення яких за найжахливіших умовин виконує велитенські будівлі: Балтійсько-Біломорського Каналу, каналу Москва-Волга, східно-сибірських залізниць. Але це не була тільки примусова праця, наслідки судового присуду. Ні. В даному разі наркомвнусправ виступав як контрагент держави, брав підряди на виконання цих робіт, діставав за це платню, заробляючи на цьому цілком леґально кольосальні кошти, які зрозуміло не доходили до самих фізичних працівників.

А крім того дуже вигідно було віддавати в аренду працю визначних фахівців учених. Їх заарештовував наркомвнусправ (чи це трудно зробити?!), але дозволяв працювати за спеціяльністю з тим, що майже вся їхня заробітня платня ішла в розпорядження наркомвнусправ.

Але „повсковзнувся" Ягода на своєму становищі, переведено спочатку його на наркома звязку. Та такиж з додержанням ритуалу. Великий портрет Ягоди і поруч великий портрет нового наркомвнусправ СССР, Єжова, а поруч і докладна його біографія, оздоблювали перші сторінки совітських газет.

Настав час, коли „вожд" мав намір розправитися з усіми особистими своїми ворогами, суперниками, справжніми чи уявленими, розправитися, зрозуміло, за допомогою „залізного меча революції". Отже новий наркомвнусправ мусів мати не тільки цілковите довіря „вожда", але й мати певний авторитет у партійних масах.

І провід ЧК передано секретареві центрального комітету партії, передано голові комісії партійну контролю, не кажучи вже про особисту відповідальність його вождеві.

Новий нарком внусправ за своє завдання поставив: краще знищити десятеро ні в чім неповинних людей, ніж пропустити, не покарати одного протисталінця.

І „викорчовував" товариш Єжов і праворуч, і ліворуч, і в центрі, тримаючи країну в „ежових рукавицях".

Гл. Л.

Участь у Загальному Зїзді Р. Ш.

Як було проголошено, Загальний Зїзд Рідної Школи відбудеться в четвер 2. лютого ц. р. Наради мають початися в 9. год., але якщоб не було вимаганого статутом числа делеґатів (100), то пічнуться в 10. год. без огляду на кількість членів.

Місце нарад — саля „Яд Харузім" при вул. Бернштайна 11, І-ий поверх. Саля винаймлена тільки до 17-ої години. Тому було б бажано, щоб наради могли початися вчасніше. Делеґати, що їх ранішні поїзди приїздять щойно по 10-ій годині, повинні би приїхати вчаснішими поїздами, щоб бути від початку нарад. Провірка уповноважнень делеґатів зачнеться при вході на салю нарад уже від 8. год. Без уповноваження, підписаного Головною Управою Р. Ш., ніхто не має права і не може ввійти на салю нарад. Делеґатам, що їх виказали Повітові Союзи (Кружки) Р. Ш. до 25-го січня ц. р., вислала Головна Управа Р. Ш. до дотичних повітових орґанізацій писемні уповноваження; там їх треба відібрати. Кого Повітові Союзи (Кружки) Р. Ш. предложать у пізнішому речинці, той зможе відібрати своє уповноваження щойно при вході на салю. Крім уповноваження від Головної Управи Р. Ш., кожний делеґат має мати з собою також уповноваження від дотичного Кружка Р. Ш. (чи Повіт. Союзу) та якийсь документ, що стверджував би тотожність особи, якщоб той делеґат не був особисто знаний впорядчикам.

Головна Управа Р. Ш. сподівається, що до дня Загального Зїзду Р. Ш. надійде дозвіл на залізничу знижку, що мала б обовязувати з поворотом.

Доїзд до вул. Бернштайна: з головного двірця до перестанку „костел св. Анни" трамваєм 2; з личаківського двірця до того самого перестанку трамваєм і з пересідкою на „Валах" на трамвай 3 або 8; з двірця „Підзамче" трамваєм 9 і коло театру пересідати на 3 або 8.

Головна Управа Рідної Школи.

ПЕРЕСТРІЛКА МІЖ ПРОВІДНИКОМ „ЗАЛІЗНОЇ ҐВАРДІЇ" ТА ПОЛІЦІЄЮ.

В четвер вечором, коли поліція входила до одного дому на передмістю Букарешту, залунали стріли, які ранили 3-ох поліцаїв. Поліція, відстрілюючися, вбила напасника. Виявилося, що був це Василь Чістеску, провідник „Залізної Ґвардії" по смерти Кодріяну. Поліція шукала за ним довший час.

Карпатська Україна розбудовується.

Під таким наголовком „Вестдайтшер Беобахтер" (Кольонія) з 22. І. 1939 пише:

„Справи в Карпатській Україні поволі вертаються до рівноваги. Державні і краєві уряди працюють уже нормально і трудяться над тим, щоб, відповідно до нових обставин, розбудувати адміністраційний апарат. Більша частина чеських урядовців залишилася на своїх посадах. Спочатку поміж чеськими й українськими урядовцями виринали нераз суперечки, але й це припинилось. Чеські урядовці зрозуміли, що при спробі сил вони вийшли б кепсько і тепер вони ставляться до нового режіму зовсім льояльно. В чеських колах промощує собі шлях переконання, яку важку помилку зробила Прага, тому, що 20 літ вона намагалася пригнобити місцевий український елемент. Російські аґітатори, що їх Прага вигодувала, зникли без сліду і з ними і примара русифікації краю, в якому, крім деяких священників з російською орієнтацією, взагалі не було ніяких москалів. Колиж остання спроба русофілів прилучити Карпатську Україну до Мадярщини не вдалася, то спогад про панування русофілів у Хусті робить враження лише поганого сну. Великий успіх карпато-українського краєвого уряду той, що і сусідні держави вже більше не можуть заперечувати українського характеру країни. Здається, що також деінде погодилися з фактом автономної Карпатської України, яка своє істнування завдячує визнанню засади права народів на самовизначення. В останньому часі озброєні терористичні відділи перестали нападати на карпато-українську територію. В Хусті надіються, що ці напади вже більше не повторяться. Відомі події біля Мукачева були наче буря, що очищує, і тепер атмосфера стала багато спокійніша та миріша. Розум переміг пристрасти.

Труднощі робить ще тільки питання комунікації. Транзитовий рух через мадярську територію, що його передбачує присуд віденського арбітражу, мали привернути 9. січня. Мукачівські події наново припізнили привернення залізничого руху. Тепер дістатися до Хусту — це не така зовсім проста річ. Від Пряшева, останньої словацької залізничої стації, треба погодитися з 10-годинною автобусовою їздою дорогами, що частинно ведуть через гори. Як привернуть залізничий рух, що вже певно довго не потриває, Карпатська Україна знову матиме сполуку з західніми краями республики. Розмірно легко вподалися з харчевими труднощами. В Карпатській Україні нема вже більше браку харчів. Всюди є достатньо великі запаси, щоб забезпечити ними населення на найближчі місяці.

Найбільші зміни виявляє нова столиця краю, Хуст. Число мешканців міста зростає в американському темпі; за останніми виказами краєвого уряду є його приблизно 30.000. Покинули думку перенести столицю Карпатської України ближче до середини країни. Щодо населення Хуст сьогодні вже багато більший, ніж Ужгород, що його відступили Мадярщині і в якому число населення впало нижче 20.000. З весною почнуть здійснювати широкі будівельні пляни. На кінці міста повстане зовсім нова урядова дільниця з численними мешкальними домами для урядовців. Батя плянує будову великого готелю. Виготовлюють новий плян порядків і його в нарисах вже тепер можна ствердити. Восени Хуст матиме зовсім змінений вигляд. Подивуварті ревність і захоплення, з якими йдуть тут до праці."

З польської преси.

Нова Німеччина, польська загранична політика й українська справа.

Розмова міністра Бека з канцлером Гітлером у Берхтесґадені викликала багато всяких здогадів, але справжній її зміст і досі перед ними закритий. Саме тому відвідини мін. фон Рібентропа у Варшаві розбудили таке широке зацікавлення: всі чекали від них якогось вияснення стрічі у Берхтесґаден. Але мабуть і про варшавські балачки не багато суттєвого знатиме широка публика, що вже з нетерпливістю чекає заповідженої промови канцлера Гітлера. А тимчасом преса шукає, винюхує, здогадується... Робить підсумки минулого, бавиться всякими гороскопами...

„Політика" (ч. 1) зробила у передовій статті біланс 1938 р. у польській заграничній політиці. Редакція звертає між іншим увагу на відому деклярацію Ґжибовського—Літвінова.

„Велике враження викликала в Польщі деклярація Ґжибовського й Літвінова про те, що пакт неаґресії між Польщею і Совітами надалі обовязує. Пригадка, що істнує правне зобовязання сформульоване в пакті про ненапад з 1935 р. в нічому не змінює підставової правди, що поділ сьогоднішнього СССР на кілька держав був би згідний з інтересом Річипосполитої. Вона означає, що Польща не схильна здобувати Росії силою воюючи з совітськими арміями. Цього роду кампанія — навіть започаткована спільно з Німеччиною — булаб великою необережністю, бо досить булоб якоїнебудь інтервенції західних великодержав, щоб позбавити новочасних арґонавтів овочів їх важкої перемоги. Зате якби сьогоднішня совітська держава — що досить імовірне — підпала розкладові внаслідок анархії, то ясне, що булаб необхідна інтервенція, щоб завести на її теренах стан згідний з польською державною рацією".

Редакція „Політики" уважає, що згаданої деклярації не можна брати за доказ польсько-совітського зближення.

„Не може лежати в інтересі Польщі те, щоб спинювати якунебудь державу, яка змагає до спору з Росією і таким чином стягати на себе імперіялізм тієї держави. Зближення з Росією могло би бути тільки доказом, що німецький імперіялізм — всупереч очевидности — починає звертатися супроти нас. Зближення з Совітами це була би справді вістка Йова і трохи дивуємося тим органам, що заповідь його прийняли з радощами. Був час, коли могло видаватися, що нова карпато-українська держава інспірована з Берліна почне протипольську пропаґанду. Але сьогодні — завдяки рішучому становищу нашого уряду — цього роду небезпека мабуть усунена. Тому зближення з Росією видається нам неактуальне".

Найважнішою подією 1938-го року редакція „Політики" вважає скріплення Німеччини, яка прилучила до себе коло 10 міліонів людности, поширила свої впливи на Чехію і Словаччину, осягнула безпосередній контакт з Мадярщиною і Югославією. Дотого-ж залім Франції у вересні минулого року ще більше скріпив політичне становище Третього Райху.

„Якби всі ті успіхи — пише „Політика" — були етапами на шляху до того, щоб Німеччина здобула західні землі Польщі, ми малиб виправдані причини, щоб на це нарікати. Але ми пересвідчені, що ці успіхи — це етапи на шляху до іншої мети, що багато більше згоджується з польською державною рацією. Маємо на думці німецько-російський конфлікт і поділ Росії на низку незалежних держав. Не будемо тут ще раз повторювати, чому уважаємо поділ Росії на низку держав за подію корисну для Польщі. Уважаємо, що в ніякім випадку не може бути метою нашої політики не допускати до конфлікту між Німеччиною і Росією. Всякий конфлікт цього роду — це для нас подія дуже корисна. Уважаємо, що події минулого року і ... трі СССР і в середній Европі дуже наблизили хвилину вибуху цього конфлікту і тому події 1938 року уважаємо в суті ... корисні для Польщі".

На минулий рік у закордонній політиці Польщі інакше дивиться львівське ендецьке „Слово Народове" (ч. 24.). Пан (ах) реаґує на статтю „Ґазети Польскої", яка розводилась на тему успіхів польської заграничної політики в минулому році, пише:

„Ревеляцією в тих міркуваннях є несподіване ствердження, що внаслідок того, що Німеччина опанувала Чехословаччину й Мадярщину в минулому році прийшло „замітне скріплення нашого міжнародного становища"... Від трьох місяців польська опінія зі щораз більшою турботою стежить за розвитком могутности і політики Райху. Дивиться на безуспішність зусиль за польсько-мадярську границю, на тривожні змагання Волошина і його протекторів, на опанування гітлеризмом Клайпеди і загрозу васалізації Литви, на повну непевности положення Данціґу... Бачить, як сусіди Німеччини тратять свободу рухів, як чуються загроженими наші союзники. Здає собі справу, що чи Німеччина звернеться проти Румунії й Росії, чи проти Франції, кожний її наступ, якби був переможний, узалежнив би Польщу від її волі. Це виняткове небезпечне для Польщі й Европи положення дало Німеччині саме опанування Чехословаччини в жовтні минулого року. І ось знаходиться польський щоденник, що бачить в ній „замітне скріплення нашого міжнародного положення"... Не хочеться просто вірити власним очам. Бож це помилка, не знати „смішна" чи „нахабна" — приписувати ці великі зміни політиці польського уряду. Мусимо боронити мін. Бека перед тим жахливим обвинуваченням. Зробив їх, ті зміни, очевидно Гітлер. Можна тільки дискутувати, чи політика п. Бека могла удаременити той фатальний для нас оборот справ. На нашу думку: могла..."

П. Вельгорський у своїй статті п. н. „Можливості тування нового союзу" в „Курєрі Віленськім" (ч. 24.) пише про змагання фашистівської Італії закріпити свої впливи на Балкані і над Дунаєм, що мало б до деякої міри зрівноважити німецьку експансію до Чорного Моря і ... країни.

„Якщо місія Італії — пише п. Вельгорський — у цій делікатній проблемі ... ся, то це буде великанський крок вперед у справі згармонізування зусиль ... ських держав в напрямі оборони їх ... важно загроженої незалежности. На ... док такого успіху зникла би ... відразу, як поганий кошмар ... ська Русь. Всесторонно безглузде ... годнішне буття, як держава, вона ... чує не тільки підтримці Берліна, ... більшій мірі незгоді між Букарештом ... дапештом. Може бути, що за ... лення Мадярщині полоси її ... території на західних окраїнах, Румунія ...

страла би рекомпенсату у формі східного кінчика Закарпатської Руси з залізничим шляхом: Ворохта—Ясіня—Мармарош-Сиґіт, що мало б теж велику стратегічну вагу для оборонного польсько-румунського союзу.

„Очевидно, що щойно устійнення спільної польсько-мадярської границі виводить на денне світло всі закриті нині добродійства тісної співпраці Річипосполитої з Італією. Проголошений тепер у Римі проект італійсько-югославянсько-мадярського союзу творив би необхідну підмурівку до змонтування нової оборонної системи південно-східної Европи, системи, в якій Італія і Польща були би головними філярами сили. Щойно при істнуванні такої конструкції „вісь" Рим—Берлін здобуде на обох своїх кінцях рівноважні засоби сил і її сенс для Італії стане тривкою позитивною вартістю".

Оенерівський „АБЦ" (ч. 27) у статті п. н. „Як українці віддячилися чехам за автономію" розраховує на те, що в українсько-чеському конфлікті Польща має нагоду злобути симпатії чехів:

„В цьому конфлікті поляки можуть осягнути тільки користи. Чехи відвертаючись від українців мусять звертатися зі своїми симпатіями в сторону польського народу, що спокійно чекає на зміну чеських настроїв до Польщі".

Все те здогади й побожні бажання. Ані одне слово з цього не каже нічого про те, яким шляхом покотиться віз европейської політики в найближчому майбутньому.

Вісти з Буковини.

ЗАБОРОНА КОЛЯДУВАТИ ПО УКРАЇНСЬКИ.

Підчас Різдвяних Свят румунська влада заборонила селянській молоді колядувати по українськи. Цього року перший раз колядували лише ученики під проводом учителів і лише румунські коляди. Вся шкільна молодь примусово зорганізована в паравійськовій організації „Стража Царії".

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ У 1938. Р.

Крім Чернівців на цілій Буковині й у Басарабії розвязані всі українські культурні й економічні товариства. Але через великі перешкоди, що їх робить військова і цивільна влада, навіть чернівські товариства не проявляли ніякої діяльности. За ввесь 1938. рік чернівські українці дістали дозвіл на 6 театральних вистав. І так Т-во „Міщанський Хор" мало дозвіл на 4 песи: „Вельможна Пані Кочубеїха" — Черкасенка, „Артистка" — Крушельницького, „Св. Микола на селі" та „Чумаки" — К. Карого. Т-во „Жіноча Громада" виставило песу для дітей „Цвіт Папороти" і „Св. Микола між дітьми". Читальня ім. Богдана Лепкого на Полевій улиці дістала дозвіл лише на одну виставу „Безталанна". При цьому слід пригадати, що здібним режисерам і артистам українського театру на Буковині, п. п. Іванові Дудичеві, Іванові Дутці та Сидорові Терлецькому, міністерським „указом" заборонено раз на завжди виступати на українській сцені.

Деяку діяльність проявляло т-во „Жіноча Громада", яка опікувалася політичними вязнями, бідною дітворою та поширювала українські вишивки. „Українська Народня Книгозбірня" придбала всі новини українського книжкового ринку, та випозичала книжки між своїх численних членів. „Мироносиці" опікувалися сиротами і займалися прикрашуванням української парохіяльної церкви. Спортові т-ва „Довбуш" і „Мазепа" змагалися за мистецтво у копанці у рямцях загально-румунського спортового союзу.

Ось і все. Т-ва „Українська Бесіда", „Міщанська Читальня", „Чорноморе", „Запороже", „Буковинський Кобзар", „Українська Школа" не проявляють ніякої діяльности.

СОЦІЯЛІСТИ НА „ФРОНТІ".

Акт засновин тотальної румунської партії „Фронт Національного Відродження" підписало також 5 провідників колишньої соц.-дем. партії. Між ними на чільному місці находиться колишній провідник буковинських соціял-демократів Ґеорґі Ґріґорович, якого українські маси постійно вибирали до австрійського і потім до румунського парляменту. Аж як наші наровумились і при доповняльних виборах у 1938. р. вибрали не румунського соціяліста, але кандидата

Д-Р ЕВГЕН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ.

60-ліття вічно молодого композитора.

СТАНИСЛАВ ЛЮДКЕВИЧ.

Може й ніхто не повірить, що в цьому році нашому відомому композиторові шістьдесятка. Його бадьора постать, енерґійні рухи і ще жива діяльність заперечували б таку цифру, якби вона як дата народин не сиділа вже в енциклопедії та історії музики.

В життї культурних народів принявся цього століття гарний звичай використовувати деякі дати життя заслужених діячів для пригадки їх діяльности та засдуг. Рік 1938 був для нашого музичного життя роком пошанування праці Василя Барвінського, рік 1939 може бути ювилейним для Станислава Людкевича.

Історія галицько-українського музичного мистецтва віддасть Людкевичеві почесне місце. Він-ж є піонером — першим музикою з європейським вишколом у Галичині, подібно як М. Лисенко на Наддніпрянщині. І хоч яка дорога нам творчість Вербицького, Лаврівського, Ост. Нижанківського чи А. Вахнянина, то всеж Людкевич перший вніс у нашу музику західньо-европейський подих і вказав нові засоби для піднесення музичної культури в Галичині.

Праця піонера дуже важка. Треба безчастанно боротися з недоуками, які не розуміють інших фахівців. Треба виховувати громадянство до сприймання доброї музики, треба збудити в людей потребу цієї музики. Скільки мусить такий музика резиґнувати із своїх особистих потреб і змагань, як часто мусить іти на некомпроміси, щоб бодай частинно зблизити громадянство до того, що він уважає за мистецтво. На це треба людини, яка себе пожертвувала би для добра громадянства. І саме це зробив Людкевич.

Людкевич має найвнятково великі композиційні здібности. Киньмо оком хочби на його хорові твори, а почуємо, що якась сила бє із них, щось нас тягне вперед. Він драматик і то бурхливий. А при цьому у нього викінчена композиційна техніка, що в заокругленій цілости, без зайвого перевантаження, без безрадних місць, дає повну приємність, коли вслухуємося в цікаві, подекуди сміли, гармонічні ходи, пластичну інструментацію і звязку мельодію. Недаром чеський музикольоґ д-р Неєдлі в розмові зі мною висловився: „Із ваших композиторів дуже цікавий Станислав Людкевич. Це небуденна індивідуальність".

Маємо враження, що Людкевич найкраще почуває себе в симфонічній музиці. Його твори камеральні чи скрипкові подумані орхестрально і якби він жив у середовищі музичнім (а таким середовищем не можна на жаль назвати Львова), де мав би на свої послуги добру симфонічну орхестру і оперу, які виконували б його твори, він мав би сьогодні в історії музики значно популярніше імя. Та замість шукати такого осередка поза Львовом, йому дорожчою була доля нашої галицької музики і він лишився серед своїх, хоч і не мав змоги виконати своїх задумів.

І тут почалася його піонірська праця, що належить до історії наших музичних і співочих товариств та Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові.

Пригляньмося ходові життя композитора. Станислав Людкевич родом із Ярослава. Мати його любила музику і співала йому нераз пісні та дрібніші твори. На вищих студіях був Людкевич у Львові і тут вперше його зустрічаємо як заст. дириґента (рр. 1899 до 1901), відтак як дириґента (1902) Льв. Бояна. Людкевич студіював на університеті фільософію (українське), рівночасно учився композиції у Мечислава Солтиса. Музичні студії продовжував у Ґренера і Землінського (нім. оперового композитора, учителя Шенберґа) у Відні і в Ляйпціґу; рівночасно слухаючи викладів музикознавства на віденському університеті з уст славного музикольоґа д-ра Ґвідо Адлера і двох інших: Валяшка та Фішера. На університеті осягнув Ст. Людкевич ступінь доктора фільософії з ділянки музикознавства (р. 1909). Його дисертація, праця про „Тонмалерай", появилася частинно друком у німецькій мові. Вернувшись до Галичини, став він учителем в українській ґімназії у Перемишлі, відтак у Львові.

Окрім композиторської діяльности, що мусіла здебільша пристосуватись до вузьких рямок українсько-галицького музичного життя (хори і сольоспіви) і лише час до часу заблисла твором більшого формату, розвинув Людкевич працю педагогічну. Численні статті і рецензії, розкинені по часописах і журналах, мали на меті виховати громадянство музично, збільшити його знання і поглибити зацікавлення музикою. З другої сторони праця у Вищому Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові була присвячена молоді. Імя Людкевича в історії галицької музики тісно звязане зі згаданим Інститутом.

В р. 1910 почав Людкевич викладати теоретичні предмети в Інституті і тоді вибрали його теж директором школи.

Підчас війни Людкевич був у чинній службі австр. армії як поручник. В 1915 р. дістався в полон і перебував на Сибірі, де заробляв на життя строєнням фортепіянів. Тимчасом у Львові віддано ведення Інституту в руки молодого музики В. Барвінського. По повороті д-ра Людкевича оба композитори працювали при управі Інституту. Розвиток Інституту пішов у напрямі створення філій у краю (Стрий, Станиславів, Перемишль). Треба було людини, яка переводила б контролю у всіх школах. І це почесне місце заняв д-р Станислав Людкевич, перший інспектор усіх Музичних Інститутів ім. Лисенка у Галичині. Цей уряд він виконує від 1926 р. по сьогоднішній день. Він докладно ознайомлений із музичним життям краю, знає усіх наших музик, наші обставини і можливости.

Української Національної Партії, то Грігорович покинув Буковину і напостійне осів у Букарешті.

Одним із перших вписався до „Фронту" колишній соц.-дем. посол Сторожинеччини Юрій Янчик.

УКРАЇНІКА В РУМУНСЬКІЙ ПРЕСІ.

Румунські денники в Чернівцях „Глязуль Буковінеі" та новозаснований „Сучава" послідовно негують українців. Вони постійно уживають лише назви „рутени", „малороси". Пишуть „рутени на Україні", „румунські рутени" і т. п.

Зате майже вся букарештенська преса намагається бути обєктивною. Всі великі щоденники приносять постійно вісти та багатий політичний матеріял про українську справу. Орган влади „Романія" і „Люмеа Романеаска" містять обєктивні репортажі власних кореспондентів у Хусті. „Куректул" присвятив новорічну передову статтю Україні. Обговорюючи українські змагання, приходить до висновку, що 1939. рік перейде під знаком масового поширення українського самостійницького руху. Цей самий „Куректул" у числі з 9. І. помістив переклад обширної розвідки з німецького журналу „Геополітік", п. н. „Політичне майбутнє Карпатської України". До своїх статтей і вісте́й румунські часописи звичайно додають етнографічну карту українців в Европі. В. Ценин.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 29. січня 1889.

„ПОСОБІЯ".

Читаємо в новинці: „Петербурське Славянське Благотворительне Общество" подає до відома, що воно за 20-літній час свого істнування надiлило „бідних славян пособіями в разних видах" у загальній сумі 1,000,000 руб. 46 коп. Кілько з того впало на „бідних галичан" — не знати.

„СОЮЗ ІТАЛІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ — ЦЕ ЗАПОРУКА МИРА".

„Рим, 29. січня. У престольній промові сказав король: Неповний є мир спертий тільки на зброї, але якби уряд не дбав про армію і морські сили, то був би зрадником батьківщини. Союз Італії з Німеччиною — це запорука мира, котрого не тільки Італія, але й ціла Европа бажає. Той мир, мої панове, буде втриманий."

„БАГАТЕ ДЖЕРЕЛО НАФТИ

вибухло в селі Майдані, кілька миль від Станиславова в шибі „Ванда" Ст. Янушевського. Як повідомляє „Курієр Стан." ропа бухнула з такою силою, що верхом рури витекло кільканацять бочок від сильного напору газів зі споду."

„Дистансуємо українців на всіх лініях"...

Великий відчит про українську справу у Варшаві. — Д-р Козловський стверджує занепад українства у Сх. Галичині. — Польські перемоги й український песимізм. — 400 нових „домів людових"!

(Власна кореспонденція.)

Варшава, 25. січня 1939.

Цей черговий протиукраїнський відчит у Варшаві слід уважати переломовим в історії усіх гостинних виступів львівських польських прелегентів на варшавському терені. Звіт з того прецікавого й особливого для нас, українців, повчального відчиту попередимо короткою власною інформацією загальнішого характеру:

23. січня ц. р. **„Т-во Розвою Східних Земель"** склало на руки премієра ген. Складковського меморіял з постулятами польського населення Галичини. Меморіял д. сильно підкреслює шкідливість атмосфери, що повстала довкола т. зв. „справи Сх. Галичини". Автори меморіялу домагаються від уряду „послідовної діяльности в напрямі **зміцнювання польських позицій у Сх. Галичині**, що й розпорошить усі прояви нездорового дефетизму і д. шкідливу схильність вірити у безпідставні чутки".

Як довідуюся, проти редакції меморіялу виступив голова ради „ТРСЗ" сенатор Пристор, але за нею оповідалися всі варшавські впливові поляки-галичани, що рішили довести до упадку тижневик „Зеспул", якому не можуть забути його заклику до галицьких поляків, щоб виреклися дефетизму, поавстрійського бюрократизму і сліпого шовінізму.

Не треба додавати, що ініціятором згаданого меморіялу був львівський СППОС, який — як можна зауважити — починає зміняти тактику своїх виступів у Варшаві, висуваючи замість шовіністичних гасел протиукраїнської офензиви нові гасла — боротьби з польським дефетизмом на південному сході, аліено бербо — корегує сам себе.

Першим прилюдно-пропаґандивним виступом СПОС-у на основах нової тактики був власне вчорашній відчит **д-ра Казимира Козловського, начальника сільського відділу СПОС-у.** Відчит організувало Коло Львовян при „Т-ві Розвою Східних Земель". Зміст відчиту, особа прелеґента, його висновки і прецікаві спостереження на нашу тему — заслуговують на ширше обговорення.

ВСТУП КОНТРОЛЮЮТЬ.

В салях Т-ва Урядовців Б. Г. К., де відбувається відчит — великий рух. Публики к. 200 осіб. Переважають львовяни, варшавян д. мало. При вході контроля, вступ платний по 50 сот. за білет. У перших рядах крісел засідають високі урядовці, є також кількох старшин і багато гарних жінок. Настрій урочистий.

Відчит д-ра Козловського попереджує промова другого заст. голови „Кола", що привітавши прелеґента, відчитав щось у роді експозе про те, яка повинна бути польська політика супроти українців і Карпатської України. У цій читаній промові були такі речення, з наведення яких відразу, щоб не було зайвого клопоту цензурі — резиґнуємо.

ПРЕЛЕҐЕНТ — ОПТИМІСТ.

Д-р Козловський виголосив капітальний реферат на господарсько-політичні теми, назвавши його символічно-синтетично: „Земля і зарід у Сх. Галичині". Тези й висновки прелеґента — прецікаві. На жаль, вони не були призначені для преси, нотувати було і незручно і не випадало, а найкраща мнемотехніка не в силі задержати в памяті всього, що почуло вухо, тим більше, що виклад був написаний цифрами і статистиками.

Зреферуємо те, що вдалось запамятати. Д-р Козловський обговорив ролю „Малопольського Т-ва Рольнічого" і порівнює її з діяльністю українського „Сільського Господаря". „Сільський Госп." — на думку прелеґента — єдина аполітична українська економічна організація, з якою можна і треба працювати. Поляки можуть мати до „С. Г." довіря.

Українського селянина можна легко перетягнути до польських господарських організацій, треба їх тільки краще поставити. Українська кооперація не така страшна, як її українці рекламують. Взагалі українська пропаганда — на думку прелеґента — переборщує у своїй цифрах, на ділі серед українців значно гірше і вони самі про це знають. Українські купці приватники купують часто потайки у польських гуртівнях, хоч — що правда — роблять це переважно ті, яких викинули з українських кооператив за зловживання. Зловживань українці ніколи не видають прокураторові (?!).

Товариство Школи Людовей (ТШЛ) порівнює прелеґент з **„Рідною Школою" і „Просвітою"**. Ці обі українські організації — на думку прелеґента — крім леґальної ведуть/також конспіровану (!) акцію, а „Рідна Школа" навіть терором (?) вимушує грошеві складки від членів. Реактивований „Союз Українок" під кермою п. Мілени Рудницької веде — не сміймося! — боротьбу з **„Дружиною Княгині Ольги"** і цю боротьбу слід польській стороні використати на свій спосіб.

„Маслосоюз" підупадає тому, що в ньому працюють інтеліґенти, які мають ще інші професії (які?). Провідники польського молочарства — прості селяни (?), але всеціло віддані роботі. **„Центросоюз" і „Народня Торговля"** роблять великі обороти, але і з ними можна з успіхом конкурувати.

Дуже важна для польської державної рації справа **парцеляції і комасації**. Прелеґент гостро критикує теперішній парцеляційний поспіх. Як так буде далі, то за кілька років вичерпається ввесь запас землі, призначеної для парцеляції між поляків. Українці ріжними способами вкручуються поміж парцелянтів. Є їх таких — 3 відсотки.

Акція в справі шляхти загродової д. успішна. Треба перш за все будувати „доми людові". В цьому році збудують їх ще 400.

ВРАЖІННЯ.

На жаль — без помочі олівця годі було все спамятати. Треба обєктивно підкреслити, що д-р Козловський не вживав на нашу адресу епітетів зі словника Грабських, Домбів, Ревів, Гломбінських чи Вагнерів. А чому так було — вияснилося на кінці, коли прелеґент, щоб виправдати свій оптимізм, признався, що він не галичанин. Така заява значно слухачів розчарувала.

ЧИТАЮТЬ „ДІЛО".

Закінчився оцей цікавий вечір відчитанням у перекладі рідкавиної статті ред. д-ра Ни..., чука і „Станиславівської атмосфери" з „Діла". На думку прелеґента повний реалізм одної з песимізм другої відповідають правді: поляки на перемагає на всіх лініях. Поляки треба використати український песимізм. Уряд мусить дати полякам Сх. Галичини підтримку...

Оплесків для прелеґента було мало.

Гром.

Прилюдна збірка на Рідну Школу від 6. до 22. січня ц. р. недозволена. Одначе це не перешкоджає самочинно пересилати дар на користь Рідній Школі у Львові, вул. Сикстуська 46.

Учителювати він перестав у рр. 1920, бо скоро перейшов на емеритуру. В р. 1926 їздив до Праги і Відня, щоб пізнати сучасне музичне життя.

До виховної діяльности Ст. Людкевича належить ще писання підручників і плянів для науки практичних і теоретичних предметів. Пляни опрацював він самостійно пізніше з іншими товаришами праці. Із підручників стали найпопулярнішими його „Основи теорії музики" і „Матеріяли до науки сольфежу І, ІІ". Людкевич дуже добре розумів, чого нам бракує. Його композиторський дорібок поважний: згадаймо хочби 4-частинну симфонічну оду „Кавказ", „Хор підземних ковалів" з орхестрою, „Стрілецьку рапсодію" на симф. орхестру, оперу „Бар Кохба" і багато хорових та інструментальних творів, ориґінальних та перерібок наших старших композиторів. Коли ще пригадаємо собі виступи Людкевича як дириґента своїх речей, коли перекинемо цілі річники наших журналів і часописів, стрінемося на кожному кроці із його іменем. В цій праці він небуденна поява у Галичині. У ній рішає не тільки кількість, але й якість. Людкевич любить традицію, він нераз згадує про галицьку „елеґію", він опрацьовує твори забуті, щоб воскресити добру інвенцію наших давніх композиторів. У своїх розвідках (остання „Форми сольоспіву у Лисенка", Українська Музика XI—XII. 1937), статтях чи рецензіях завсіди строго обєктивний, бажає погодити традицію із потребами музичного мистецтва, все гостро виступаючи проти аматорства, композиторського, чи виконавчого, чи музично-педаґогічного. Обєктивність Людкевича причинилася до того, що його не завсіди люблять як критика, але це саме треба зарахувати як прикмету. Правда та щирість, сміливість у поглядах у наших обставинах рідка, а вона необхідна для розвитку мистецтва.

Перемишль, 21. січня 1939.

Літературна сторінка.

Після конкурсу.

Одне з найкращих завдань літературних конкурсів — розбуджувати нові думки серед авторів книжок. Це важніше як сама нагорода, хоч вона підтримує нагородженого автора матеріяльно та морально. На одному авторові не стоїть література, а на інтелігентному загалові така вона тримається.

Наша публика зустріла дуже прихильно роботи Дарії Ярославської „Полин під ногами" зараз після її появи. Причини тут зрозумілі: сюжет з нашого середовища, цікава історія, оповідання просте, ясно написане, без тих усіх мовних і стилістичних викрутасів, у яких так кохаються наші молоді автори. Повість з добре обдуманим сюжетом у нас найрідша поява, без огляду на її літературні прикмети. Наші автори здебільша міркують, ліризують, змальовують природу, свої враження, настрої, бо не вміють оповідати про щось цікаве — коротко та ясно.

Наші жіночі журнали та ріжні жіночі гуртки матимуть знову нагоду писати патетично про те, якто наше „жіноцтво" здобуває в літературі раз-у-раз перші позиції. Таки так: жінки пишуть щораз більше, хоч іще не так багато, як вимагала б цього статистика та жіноча ... Якби наші авторки не наслідували чоловіків, то хто зна, чи вони перші не дали б нам цікавої повісти. В Англії та Америці вони віддавна виконують успішно цю ролю. Наші письменники пишучи хотять бути тим самим, що в житті — діячами; замість оповідати, змальовувати своєю уявою, вони проповідують, навчають, гукають. У літературі це рідко вдається: хто не має багато ідей і не вміє їх вложити в уста живих постатей на тлі подій — стає нудним.

Жінки мають неодин прецінний дар, що в літературі може їм віддати великі послуги — виніжнену вражливість, потребу поринати в собі забуваючи за ввесь світ, усе довкола забарвлювати своїми почуваннями. На жаль, вони часто хотять дати у тому, що пишуть іще щось більше — синтезу, загальну думку, і дають іще менше, ніж можуть. Це один з найгірших прикладів узятих від мужчин — вічних носіїв і продавців ідей, мудрагелів, міркувальників, красномовців, гучномовців і черевомовців.

*

Кілька виріжнених авторів поза нагородами у цьогорічному конкурсі — вислідок компромісу. Члени цьогорічного жюрі, що виявили у дискусії рідкий товариський хист і перемінили її у приємну гутірку, напевне не образяться, коли один із них висловить голосно деякі свої думки тільки від себе.

Нагорода для молодого закарпатського поета не залишилась без впливу того вийняткового теплого настрою для всяких літературних почнів у країні, де ще так недавно автори боролися за сам рівень літературної мови. Такі вияви симпатії не можуть оминути такої напів громадської установи як жюрі офіціяльного Товариства. Та там, де йде про чисто літературну оцінку думки часто розходяться і треба погодитись із тим, що така розбіжність неминуча. Між цьогорічними збірками були теж дві збірки С. Гординського, що заслугували на куди вище місце, ніж у частині „виріжнених". Про одну з них ми вже писали на цій сторінці, про другу вважаємо за свій обовязок висловити кілька думок у звязку з загальним питанням нагороди.

—o—

Приносити більше користи — повинні б цікавитись тим, що вже написане, але ще не видруковане. На їх столах появилась би скирта чужих рукописів і вони опинились би у трагічному становищі, зате воно було б відповідальне і славне. Чи не важніше написати про погану ще невидану повість, чому вона погана, ніж оповідати про гарну вже видруковану, чому вона гарна. Точно кажучи справжні критики це ті, яким великі видавництва доручають перечитувати та оцінювати рукописи присилані авторами; жаль, що їх оцінок не друкують.

„Зовсім неправильний погляд той, буцім-то у друку появляється найкраще з того, що пишуть відомі та невідомі автори. Це велика помилка! Поява в друку це більший або менший припадок, що залежить від безліч обставин, які не мають ніякого звязку з прикметами твору. Є письменники, що видали багато книжок, без яких література могла б обійтись, нічого не втративши, — кажучи делікатно. Та є й автори визначних, інколи прегарних творів, що не видрукували ніодного рядка. Це не голословна фраза, а висновок особи, яка прочитала десятки, коли не сотні чужих рукописів. Більшість з таких творів не можна видрукувати ніколи, бо все їх значіння і талант пропадають через недостачу знайомости елементарної техніки: думки, образи, навіть високі прикмети стилю пропадають у них надурно; їх автори творять, але не вміють витворювати.

...„Є ще й інші перепони: нема для них місця, недостача засобів і звязків з видавцями, які так їдуть по лінії найменшого опору і задовольняються макулятурою."

Поезії не на загальний смак.

Святослав Гординський: „Вітер над полями" Поезія 1935—8. Львів 1938. Ст. 48. Обгортка П. Ковжуна.

Ова збірка, як і попередня цьогорічна „Симфонія" передовсім малі. Поезії ніхто не важить на фунти, але при нагороді матеріяльна подоба книжки завсіди має свій вплив. Якби С. Гординський був зібрав свої 4 збірки з останніх пяти років то хто зна, чи не був би вже добився нагороди.

Кажемо „хто зна", бо до його поезії ставляться з недовір'ям — і то широка маса публики разом із ріжними критиками. У деяких грає роль особиста нехіть, але у більшости щире переконання, що він не справжній поет, тільки „експериментатор". Хто шукає за чимось новим, не вдоволяючись дотеперішніми осягами музи, „експериментувати", наче вчений у лябораторії. С. Гординський ставить собі дуже високий рівень для своїх осягів, рівень іще непризнаний, для більшости незрозумілий, бо це атмосфера всіх експериментів наддніпрянської поезії. Тут і мова з новими висловами, що ще не здобули у нас права громадянства у буденщині, і вислови, до яких не звикло наше вухо, і форма, в якому більшість не відходить метру та ритму, і тематика, яку не можна підвести під звичні мотиви.

Нераз читач „Сновидова" щиро кривиться, не знаючи, що іронія в цій поемі теж відбиває її повагу. З такого погляду „Евгеній Онегін" чи може сторінка Гайного теж не знайшли у нас признання. Правда, молоді поети часто вважають недостачу признання у своїх сучасників за доказ їх таланту, що його признає щойно майбутність. Ця ілюзія таксамо поширена, як і переконання читачів, що вартість має тільки те, що вони і „всі" годні сприймати без великого зусилля.

„Вітер над полями" Гординського вимагає деякого зусилля для тих, що не звикли до нових слів, сміливих образів і головно нового ритму. Є в цій збірці поезії, що нагадують Рильського — клясика, з розмахом і силою Бажана, добре передумані, зрівноважені, хоч неодному можуть видатись екстраваґантними, штучними чи намаганими. Ось початок одного з них.

Йдемо назустріч дням. Яка ж судила доля
Дійти нам за межу шалених наших мрій.
Яка волошка й мак з потоптаного поля
Нам блюзи заквітча? І суджений який

З нас жереб кожному, хто пілністю не впійшись,
В далеких прочувань заслуханий душу,
Кому невтішно бє важкою кровю живчик
І блиском протина хмурну далечину.

Сердитий привид днів, що нам рвучи волосся,
Навколо пронесуть свій навіжений рев
І небо колючи корінями дерев
Прорвуть землю знов і знову щедро зросять?

Коли пять років тому С. Гординський видав свою першу збірку, загально чути було голоси здивування, що це поезія. За той час багато зі скептиків змінило свою думку. Та зовсім природне сьогодні і те, що більшість вище ставить звичайні зрозумілі поезії, з невибагливою формою і давніми мотивами.

Не все видруковане — найкраще.

Російський повістяр, еміґрант, Мих. Осоргин помістив цього тижня у „Последніх Новостях" кілька літературні рефлексії на тему написаних і видрукованих творів. Ось деякі з них: Стара російська приповідка: „Те, що написане пером, того не вирубиш топором". Ця приповідка вислідок містичного страху неписьменних людей перед писарем; вона існує у ріжних формах, походить від латини, що доречі походить з XV. ст. („верба волянт, скріпта манент"). А проте написане легко знищити не тільки сокирою, але і радиркою... Складніша справа з видрукованим. Щедрин каже: „Все, що ми бачимо довкола себе, все колись обернеться частинно в руїну та у гній, тільки література залишиться ціла і ненарушна". Щедрин свідомо переборщив для гарної фрази. Все-ж видруковане залишається надовго. І воно непоправне. Можна перевидати, „виправити і доповнити", а залишиться перше видання. Можете його викупити і знищити, та де запорука, чи якісь приятелі не відтворять його у ненарушній формі?...

...„На всякий випадок видрукувана річ дубіє і поправді не варт було б нею займатись. Якби літературні критики були розумніші і хотіли

Літературна хроніка.

ПОВІСТЬ ПРО ЗАПОВІТ СЕЛЯНКИ.

„Зачарована Бурґонія" так назвав свою повість французький повістяр Робер Бурже-Пасрон. Її сюжет прецікавий: багата селянка з Бурґонії — Бод має вмирати. Вся родина збирається довкола неї ласа на спадщину. Така сцена характеристична для селянських звичаїв, не тільки французьких. (Один з франц. повістярів, що згинув на війні Люсіен Рольмер так і назвав свою повість на таку тему „Пані Форнуль та її спадкоємці!"). Селянка Бод — горда, замкнута в собі, недобра, втратила двох синів на війні; її донька, тепер 45-літня стара дівчина Емілія, мусить зносити всі її примхи. Серед її родини перед її смертним ложем появляється якась нова постать, добродій з іншого міста. Уся родина обурена приявністю підозрілого інтруза. Коли після смерти старої відчитують тестамент, родина обурена вдруге довідавшись, що небіжка поділила майно між свою доньку і захист для бідних дітей. Згодом виясняється, що Емілія мала колись дитину, яка вмерла. У захисті, на який припадає знпе її майна, виховався за останніх двацяти кілька років сирота, яким Бод заопікувалася. Дарма що дитина Емілії вмерла при народинах і була дівчинкою, Емілія підозріває, що вихований у захисті хлопчина — її дитина. Уся повість розвиває довгу низку інтриг та дає живі типи. Вона вся надихана великим оптимізмом.

ХРОНІКА.

Російський письменник В. Ф. Булгаков написав драму на 5 дій „Едгар По", використавши в ній усякі сенсаційні, досі невідомі подробиці, з життя геніяльного американського письменника.

* * *

Помер у 60. р. життя в Москві ... і всесторонній критик Георгій Чулков, який мав великий вплив на літературу у добі символізму. Він був редактором ріжних літературних журналів, ... студій і навіть оригінальних творів. Він перший відкрив талант визначної поетки Анни Ахматової, жінки великого поета Гумільова. Гумільов, хоч як розумівся на поезії, сміявся з віршів своєї жінки і щойно Чулков прочитавши їх у рукописі, радив видати. За останніх 20 років Чулков старався стояти осторонь передових місць у совітській літературі і здебільша редагував видання клясиків.

* * *

В Італії, в одній віллі, де якийсь час мешкав Аннунціо, відкрили випадково на горищі рукопис невиданої повісти поета

Сторінка без політики.

Майстри шпигунської штуки.

СКОМПРОМІТОВАНИЙ МАЙОР.

Але бували випадки, коли шпигунам не повелося. Не без колючого гумору була така подія, що трапилася перед війною майорові австрійського генерального штабу, українцеві Сембратовичеві. Його „висилали на місію" до Росії. В генеральнім штабі колишньої Австрії називали тих старшин, які вибиралися на шпигунську роботу у чужі держави: „що йдуть на місію". Кожний старшина, що „йшов на місію", мусів раніше підписати реверс, що виступає з війська, щоб держава, якби його приловили у чужій країні, могла оминути всяких дипльоматичних неприємностей. Очевидно, це була тільки звичайна формальність і коли даний старшина щасливо вертався з „роботи", реверс передирали, начеб він й ніколи не існував.

Австрійський ц. і к. генеральний штаб мав навіть окрему підготовчу шпигунську школу, в самій Росії. На підставі тодішнього договору з російським ґенеральним штабом, вислано до Росії молодих австрійських штабових старшин, які мали там „вивчитися російської мови. Звичайно проходили вони цей „мовний курс" у місті Казані, де мали, правда, досить велику свободу рухів, але стояли під обережним та постійним наглядом російської дефензиви. Зпосеред цих „казанців" вибирали потім старшин, яким доручували „місії" в Росії. Першою передумовою було, річ ясна, повне опанування російської мови.

Як сказано, майора Сембратовича „вислано на місію" до Росії, при чому першим його завданням було відвідати Варшаву та звязатися там з австрійськими шпигунами, що працювали на місцях. Сембратович поїхав туди як торговець вином, з фальшивим пашпортом, але з правдивими рублями в кишені, засоблений у зразки ріжних вин.

Ледви він заїхав до готелю у Варшаві, зголосився до нього вістовий з листом. Торговець вином поблід, коли побачив перед собою російського підстаршину. Тремкими руками взяв він листа і завмер з переляку. На коперті було виписане читко: „Його Високоблагородію Господину ц. і к. майорові ґенерального штабу Сембратовичові, під цю пору у Варшаві". В середині було запрошення генерал-губернатора Привіслянського краю, ґенерала ґр. Ґурко на бенкет, який влаштовував він того дня в годині восьмій вечором. Сембратович рахувався вже пропащим. Тайну його приїзду відкрила мабуть російська протишпигунська розвідка та повідомила про це ґубернатора. Проте ґубернатор був мабуть веселою людиною і вдоволений влучним дотепом, дозволив Сембратовичові виїхати нібн нічого не знаючи про його втечу. В одну мить був Сембратович на двірці і коли переїхав спокійно назад російську границю, — віді́тхнув з полекшою. Небезпека була справді велика.

НЕВДАЛА АВДІЄНЦІЯ У БОЛГАРСЬКОГО МІНІСТРА.

Серед інших обставин розвинулася така афера: Один з давніх казанських курсистів, австрійський майор ґенерального штабу Б., був приділений як військовий представник до австрійського посольства в Софії, столиці Болгарії. В той саме час почали в Болгарії реформу мобілізаційного пляну і перед майором стануло тяжке завдання. Кожний військовий представник (аташе) у чужій державі, знав прекрасно, що його вислано в суті речі для шпіонажі, тимто і майор Б. докладав всіх зусиль, щоб вивідатися докладно про цю нову стратеґічну тайну. Одначе все було даремне. Одно, що вдалось йому вивідати, було те, що новий плян надруковано у всього 8 примірниках малої книжки, в жовтій обгортці, які мали в руках тільки деякі особи з болгарської ґенераліції. Дістати таку книжку в руки, було від того часу мрією австрійського штабовця.

По якомусь часі склалося, що згаданий майор зявився на авдієнції у болгарського міністра Савова, з яким жив увесь час свого побуту в Софії,у доволі дружніх взаєминах. Збіг обставин хотів, що підчас розмови, побачив майор на бюрку міністра саме цю горячо бажану книжку, у жовтій обгортці. Вона лежала недбало кинена, між іншими паперами. В майора затремтіла душа. Ось тут, ледви на віддаль руки, лежало те, про що він думав, навіть снив ночами. Нараз задзвонив дзвінок телефону у сумежній кімнаті. Ґенерал попрохав вибачення і перейшов туди.

Один хват рукою! і вже державав майор у долоні цінну книжку і вже хотів її чимскоріше сховати у нагрудній кишені... Аж тут зявився на порозі ґенерал Савов. Він стояв і мовчки дивився. Відтак підійшов ближче до приловленого на гарячому вчинку майора і сказав: „Тому, що знаю вас як приятеля болгарського народу, не буду використовувати цей припадок, як також не повідомлю про це вашої влади так тут, як і у Відні. Але старайтеся, щоб ви чимскоріше покинули Болгарію!" Після кількох днів виїхав скомпромітований майор з Болгарії.

Подав о. Ст. Ковалів.

ТУНЕЛЬ ПІД МОРЕМ.

Те над чим думають від 100 літ у Франції і Анґлії, щоб збудувати під Ляманшом [illegible]ський тунель, переведе скоріше Японія, що [illegible]шила получити острови Кіюшю і Модуса [illegible] морським шляхом. Це практичніше, ніж бу[illegible]вати залізниці на мостах між численними остр[illegible]цями. Тунель матиме 55 м. глибини і 115 км. [illegible]жини і скоротить дорогу на 5 годин.

—o—

СВІТЛО НА РЕЦЕПТУ.

Один американський окуліст почав записувати своїм пацієнтам крім окулярів теж [illegible]кість потрібного для їх очей світла. Він [illegible]рює фотометром, кільки очі витримують світ[illegible] та зазначує це на рецепті.

—o—

ДАЛЕКО ВІД СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ.

У Ріо де Джанейро живе 89-літній Порфіріо Костолі, який гордий тим, що не користується ніякими новітніми засобами. Він досі раз тільки їхав омнібусом; його нога не була в автобусі, трамваї або авті. Він — столяр, має свій двір [illegible]точений муром і за останніх 30 років ні разу не вийшов поза нього. Не знає телефону ні радія, не розуміє сучасних людей, які живуть у [illegible]мові.

НОВИЙ МУЗЕЙ У ПАРИЖІ.

У Парижі відкриють небавком нові салі [illegible]вого музею Де Шайо присвячені ріжним [illegible]вим культурним явищам давніх південно-американських країв. Є там нпр. плащ з пір'я з XVI [illegible] привезений одним мандрівником із Бразилії [illegible] тій добі, далі посудини домашнього вжитку [illegible] прикраси, що вже давно щезли з лиця землі [illegible] впливом поступу.

ГУМОР.

ДОБРИЙ СМАК.

— Але-ж пане директор! Що люди скажуть, коли побачать нас разом на вулиці.

— Скажуть, що ви розумієтесь на мужчинах.

ХАРАКТЕР.

— Копакевич — людина без характеру! Я назвав його ідіотом, крутієм, малпою і [illegible] а він не образився!

— Ти забув мій дорогенький, що він [illegible] при змаганнях копаного мяча і мусить на [illegible] постійні вигуки публики не звертати ніякої [illegible]ги, а витримати характер.

Таємниця любовних листів.

У Мілано помер недавно багатий купець, що був жонатий з молодою жінкою. Коли відчинили його заповіт, виявилося, що він записав увесь свій маєток своїй сестрі, а не жінці. Причина була в тому, що він попав на якісь любовні листи своєї жінки. Жінка впевняє, що вона нічого не знає про такі листи і що залишилась увесь час вірна своєму чоловікові. Підозріння паде на одну молоду жінку, що працювала колись у підприємстві її чоловіка і діставала листи від невідомого приятеля. Проте ґрафольоґи не можуть виразно заперечити, що листи писані не рукою покривдженої жінки міліонера. Над усім процесом нависла таємниця.

Після здобуття Барсельони
національні війська машерують у Пиринеї.

Комунікат національного командування повідомляє: Барсельона здобута. Національні війська йдуть далі вперед на відтинку Пиринеїв. Корпуси арагонської армії зовсім знищили ворога. На середущому відтинку армія Местрацца здобула місто Сан Вінсента де Кастеллет. У трикутнику Манреза—Ігальоа—Тарраса перетято червоним відвороту червоним. На цьому трикутному просторі 300 кв. кільометрів, окруженому звідусіль, скороняться недобитки червоної армії.

У форті Монтгуїч увільнено 1.200 вязнів. 1.500 червоних попало в полон.

ОДИНОКА СУТИЧКА НА ВУЛИЦЯХ БАРСЕЛЬОНИ.

При обсаджуванні Барсельони дійшло лиш до одного збройного зудару. Панцирний відділ наварського корпусу стрінув 4 червоні повзи та 1 панцирні авта. Два червоні повзи обстріляно і підпалено, інші втікли. Моряки очистили барсельонську пристань з мін.

ЛЯРҐО КАВАЛЛЄРО, ДЕЛЬ ВАЙО ТА АЗАНЯ НА ФРАНЦУСЬКІЙ ТЕРИТОРІЇ.

Міністер закордонних справ червоного уряду дель Вайо перейшов кордон та пішов до еспанського консуляту в Перпіняні, де вже є Лярґо Каваллєро.

Як говорять, през. Азаня перебуває в Булю, у віллі свого кревняка.

Червоний уряд відбув засідання на замку у Фіґерас та розглянув справу транспорту утікачів до Франції.

ҐЕНЕРАЛ ФРАНКО ПЕРЕВЕДЕ БЛЬОКАДУ ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ?

Як подає преса, в Римі міркують, що національне командування змусить червону Еспанію до капітуляції голодом. Він переведе гостру бльокаду побереж решти червоної Еспанії, уживаючи підводної та надводної фльоти, яка має дуже догідну базу на Мальорці.

—o—

Німеччина не висилає делеґації
на торговельні переговори зі СССР.

Хвас повідомляє:

Повновласник німецького міністерства господарки енергійно здементував поголоски, немовби в найближчому часі мала виїхати до Москви делеґація на торговельні переговори у справі договору. У найближчому часі до СССР не виїде ніяка німецька делеґація, навіть приватна.

Зате виїде туди небавом представник торговельного відділу міністерства, щоб обговорити актуальні питання у звязку з товарообміном. Іде виключно про питання, які вже обговорено давніше.

Здоровий обяв.

IX. виказ.

Крім постійних місячних датків зложили дальше самочинно з нагоди **Різдва Христового на коляду Рідній Школі** (в золотих) отсі Вп.: Кружок Р. Ш. Диків 6, Т-во „Луг" Назавізів 5, Український Кооперативний Банк Перемишляни 25, гр.-кат. уряд парох. Богатківці 100, Посунько Василь, Вербів (Підгайці) 2.65, гр.-кат. церква Вишнівчик 13.91, гр.-кат. церква Гайворонка 16.26, читальня „Просвіти" Мужилів 10, Кружок Р. Ш. Забіре 10, гр-кат. церква Корчин к. Угнова 7, Останчук О. Д. Бовшів 3, кредитова кооп. „Єдність" Чесники 10, Пишкевич Йосиф Колбаєвичі 5, Колодійчак Олександер Опарівка 8, читальня „Просвіти" Блажів Самбірський 5, церковний хор Хлібів біля Скалату 5, гр.-кат. уряд парох. Колодіївка (Скалат) 8, о. Прокопович Іван Лежанівка 10, читальня „Просвіти" Келихів 4, Винничук Юрко від хору Княже 6. Снятина 20, о. Тимчишин Евген Войславичі 2.30, кооп. „Згода" Кальне 1.50, гр.-кат. уряд парох. Тейсарів 10, Кружок Р. Ш. Клебанівка (Збараж) 46.50, Верхоляк Гриць і Кулик Дмитро (коляда) Полонна 8.70, Пов. Союз Кружків Р. Ш. Теребовля (з повіту) 200, Українбанк Тернопіль 30, Пов. Союз Кружків Р. Ш. Тернопіль 400, о. Топорівський Микола Острів (Ярослав) 5, читальня „Просвіти" Вилева (Ярослав) 5, кооп. Ярослав 10, д-р Зарицький Любомир Луцьк 5, Лещук Микола Шпиколоси 1, Лабій Ярослав і Олена Влощова 5, Кізь Б. Врубліна 1, Сельський Роман Ґрудзьондз 34.50, д-р Богонюк Микола Катовиці 25, Кульчицький Омелян Куцьки 2.50, Кутинська Агафія (від заточенців) Луків 11, Марія і Василь Мерени Млини 5, Коссик Олександер Познань 10, Ярослав і Слава Кирчів Седльце 5, Байдуник Іван Вропішев 10, Дула Данило Висова к. Горлиць 5.63, церковне брацтво Задарів 10, Спас Микола Монтлюкон (Франція) 51.65, інж. Попович Степан Радосьць б. Варшави 5, Шуль Йосиф Вороблик Шляхотський 2, о. Білинський Леонтій Карлів 32.87, гр.-кат. церква Видинів 39.88, Українська Євангелицька Реформована Громада Косів 5. (Продовження буде).

—o—

ЮГОСЛАВЯНСЬКИЙ РЕГЕНТ ІДЕ ДО ІТАЛІЇ.

Як подають із Білгороду, регент кн. Павло зложить цієї весни візиту у Римі

—o—

МІНІСТРИ ХВАЛЬКОВСЬКИЙ І СИРОВИЙ ІДУТЬ ДО БЕРЛІНА?

Як говорять у Празі, з початком лютого приїде до Берліна мін. Хвальковський з мін. Сировим, щоб продовжувати розмови, які почав цього місяця.

І. НОЛҐАН. 3

Поворот Дон Кіхота.

(Докінчення).

25. IX. Гальо! Говорить Саляманка!

Контррозвідка нашого уряду увязнила 15. ... колишнього анархо-комуністичного комісара Санчо Панза під замітом діяння на шкоду держави і народу. Маркіза Дон Кіхота піддано лікарській обсервації, бо виявляв прояви ненормальности. Вчора підчас перевозу обидвох вязнів до концентраційного табору, вони вдалися до втечі. Санча Панзу застрілено, Дон Кіхотові вдалося збігти. Хто перехопить його, дістане нагороду. Йде про добро народу і держави. Арріба Еспанія!

IV.

Осінній вітер здмухував із дерев перші жовті листки. Деякі з них летіли просто на невеличке багаття і спалахували мов бенгальські вогники. Світало.

Тоді Дон Кіхот побачив якусь темну постать, що скрадалась у його сторону. Миттю присипав ногою грань і схопивши револьвер метнувся в бік, у хащі. Постать наблизилась, стала і розглядалась уважно довкруги.

— Дульчінеє прекрасна, кого ти тут шукаєш? — промовив глухо хащі.

— Тебе, Дон Кіхоте коханий! -- відповів окрик звідти.

Зпоза дерев вийшла висока постать: обгоріле обличчя покрилось темним заростом, а очі блищали як звичай.

— Як-же ти змінився, Дон Кіхоте! -- промовила дівчина, дотикаючи рукою його одежі. Висока постать показала білі зуби мов вовк:

— Ти теж змінилась Дульчінеє... Пощо знову заміняла ти шовкову сукню на циганську спідничку й хустину?

— Я вже багато-багато днів шукаю тебе. Якийсь інстинкт завів мене сюди.

— Не добре дати вести себе інстинктам — рек Дон Кіхот.

Пішли лісом.

— А може ти голодна? -- спиталася висока постать дівчини.

— Осьтут моя землянка.

— Тут? -- усміхнулася дівчина. -- Як тут гарно і романтично! Я ці сторони трохи знаю...

Дон Кіхот поглянув допитливо. Розпалював багаття: збирав оподалік ріща. Повернув головою — дівчина зникла. Очі блиснули сталлю.

Два скоки тигра й цілою силою відштовхнув еспанку від високого дерева. З його чорної дуплини випало радієве слухальце. Дівчина невинно всміхалась. Висока постать опанувалась і підступила до неї.

— Послухай сам. -- сказала дівчина.

Дон Кіхот узяв слухальце.

— Увага, увага! Н. Б. 70-413. Вертатись негайно! Увага...

Висока постать замінювалась у камінь. Очі гляділи вдаль.

— Тайна поліція кличе... — усміхнулась гірко еспанка.

Камяна статуя відізвалась:

— „Кармен 06"! Ти не відійдеш звідсіль і не поміш своїх скоріше, аж я і моя радіостанція зникнемо. Бо інакше одне з нас згине.

— Що ти Дон Кіхоте верзеш? Як ти мене гарно називаєш!

— „Кармен 06". Під тим гаслом записана в актах IV Б.-відділу ґенерального штабу короля Італії та цісаря Етіопії одна із найздібніших аґенток. Тепер перебуває вона в лісах гір Гранаделля... — відривалися слова від камяної статуї мов удари молота. — Вона гарна й перфідна, як люди полудня...

Дівчина схвильовано заперечувала:

— Це непорозуміння!

— Ні, дорога Дульчінеє! Тому два роки ми зустрілись були над озером Тана. Яке у тебе було чоколядове тіло, які очі дочки джерел Нілю!..

Дівчина гордо відкинула голову взад:

— Який ти, Дон Кіхоте, дотепний! Взагалі тайна поліція може бути горда з тебе! Вчора ти міг бути небіжем неґуса в Адіс-Абебі, сьогодні лицарським Дон Кіхотом; завтра можна буде тебе стрінути як Алі-Бабу в Багдаді чи косоокого самурая в Шанґгаї... Я пізнала тебе зразу. Але відходжу. Чуєш? Відходжу переможена, бо... — тут її очі затемнились, а на чоло виступили краплини поту — ...бо — люблю тебе!

Листя дерев під подувом вітру шуміли шорстко. Далеко, над синіми Піренеями сталеві птиці-літаки черкали своїми крилами сонце.

Тоді камяна статуя підступила до циганки і взяла її в рамена. Дон Кіхот відчував, як западається у провалля середньовічний лицар, а в його жили вливається гарячим струмом середземно-морська кров.

Із чорного дупла високого дерева харкотіло слухальце: „— Увага, увага! Н. Б. 70-413! Вертатись негайно! Н. Б. 70-..."

Угорі помаранчеве небо розгорталось, як прапор.

Чехословаччина не приступає до протикомуністичного пакту.

ПОЗИЧКА ДЛЯ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Совітський посол у Празі Александровський виїхав до Москви, щоб зреферувати на Кремлю стан теперішніх чехословацько-совітських відносин. Як кажуть у добре поінформованих колах, у тому рефераті посол Александровський підкреслить, що покищо не заходять засадничі зміни у відносинах між обома урядами. У праських урядових колах дали Александровському буцімто до зрозуміння, що покищо нема про те мови, щоб Чехословаччина приступила до протикомінтернівського пакту, тимбільше про анулювання совітсько-чеської умови. Навпаки Александровський має при цій нагоді підкреслити, що доказом льояльности відношення чехословацького уряду до Москви є факт, що там далі працює товариство приятелів СССР та товариство культурної і господарської підтримки співпраці з СССР. Крім того видають у Празі місячник „Прага—Москва".

В Льондоні підписали в пятницю 27. п. м. умову між чехословацьким, британським та французьким урядом у справі позички для Чехословаччини. Британський уряд дає Празі 4 міліони фунтів стерлінґів крім 10 міліонів призначених уже давніше. Ті 4 міліони будуть призначені на здобуття закордонних девіз для чехословацьких утікачів. Французький уряд зобовязується від себе до сплати відсотків від чехословацької позички квітованої у Франції, номінальної вартости 700 міліонів франків. Загальна сума французько-анґлійської позички для Чехословаччини дає 16 міліонів фунтів стерлінґів.

Фінансові кола догадуються, що розмови про позичку на господарські й інвестиційні ціли дасться сконкретизувати щойно тоді, коли льондонській Сіті вдасться вияснити остаточні задуми праського уряду у справі розвязки жидівського питання.

Міністр Рібентроп відїхав до Берліна.

ЗАЯВА МІН. РІБЕНТРОПА ДЛЯ НІМЕЦЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ.

В пятницю. 27. п. м. німецький міністр закордонних справ фон Рібентроп відїхав у год. 13. до Берліна. Мін. Рібентропа прощав на двірці мін. Бек із жінкою, віцеміністр Шембек, президент Варшави та інші польські достойники, німецький амбасадор у Варшаві і представники німецької кольонії.

ДНБ повідомляє, що міністр Рібентроп прийняв у пятницю перед полуднем представників німецької преси, яким заявив, що він вдоволений із ходу своїх відвідин у Варшаві та з вислідів приязної та щирої виміни думок, що він їх мав змогу перевести при цій нагоді з провідними польськими колами.

Катальонія влучена до Еспанії.

Командант північної національної еспанської армії підписав декрет, який появився вже на мурах Барсельони, яким місто та цілу звільнену від червоних територію влучено до Еспанії. Всі номінації та декрети, які появилися по 18. липня 1936 р. стратили свою важність. Той декрет ґенерала наказує теж віддати до 24 годин усю зброю, вартісні папери та готівку, які не є леґальною власністю.

—o—

Українська дискусія в сенаті.

Засідання буджетової комісії сенату в пятницю присвячене було справам міністерства внутрішніх справ. На цьому засіданні багато уваги присвятили польські сенатори та міністр внутрішніх справ премієр Складковський українським питанням з нагоди промови сен. Творидла.

Сен. Творидло говорив про українську проблему, заявляючи, що Українська Парляментарна Репрезентація бажає, щоб Польща була Піємонтом для українського народу, щоб вона була для нього моральною атракційною силою. Хочемо — заявив промовець — щоб польська державна рація була однозгідна з українською. Крім того сен. Творидло висунув у своїй промові низку домагань, відтак нарікав на протиукраїнські виступи та на поведінку адміністраційної влади.

Із промовою сен. Творидла полемізував **сен. Пульнарович**, який каже, що поляки повинні заяву сен. Творидла із закликом до згідного співжиття та із запевненням льояльности супроти держави прийняти з якнайбільшим вдоволенням і можна було б над тою заявою не дискутувати, якби не факт, що таких заяв представників українського населення на парляментарному терені можна вже було багато почути. Та ми переконалися — говорив сен. Пульнарович — що хоч на мою думку особиста заява сен. Творидла зовсім щира, то інакше говориться тут у парляменті, інакше в терені. Якщо пан сенатор — говорив далі сен. Пульнарович — просить премієра про оборону громадян української народности, то ми теж просимо про оборону польського населення перед терором, що панує там надолі. **Закиди сен. Творидла щодо пацифікації збуває сен. Пульнарович заявою, що він не уявляє собі, щоб поляк, тимбільше молодий поляк, чи польський вояк не зареаґував гостро, коли український священик (в оригіналі: рускі) зневажив державні знаки. Свою промову закінчив сен. Пульнарович запитом скерованим до премієра Складковського, чи не було б вказане створити на терені полудневo-східних воєвідств уряди цивільного стану, щоб таким чином не допустити до численних фактів фальшування українськими священиками прізвищ.**

Також і **сен. Семкович** протестував проти заяви сен. Творидла, що українське населення південно-східних воєвідств терпить якісь кривди через здогадні (жекоме) акти самоволі та виступи населення при повній пасивності адміністраційних чинників. Промовець знову повторив старі закиди, що мовляв українці видвигають тільки здогадні промахи з польського боку, зате промовчують причини, яких наслідком є нечисленні відплатні події, що їх викликують переступлення останніх меж терпеливости. **Поляки південно-східних земель — говорив далі промовець — вкінці зрозуміли, що як і давніше зброєю та пролитою кровю рішали про польськість тієї землі, так теж і тепер мусять вони сповнити свій обовязок, організуючи польську політичну й суспільну працю, розбуджуючи свідомість серед співгромадян, що Польща є відвічним паном тієї землі і що з тієї суперматії ніколи не зречеться.** Вибачте мені, пане сенаторе — говорив далі сен. Семкович — що ваші щирі слова викликують у нас південно-східних поляків враження співу сирени і тому теж вони, не зважаючи на вашу щиру інтенцію, не зможуть приспати нашої уваги.

Промовою сен. Творидла займався теж **сен. Лехніцький**, який заявив, що він вірить у запевнювання сен. Творидла про змагання частини українського народу відноситися льояльно до польської держави, але якщо українці говорять про конечність співжиття з Польщею та одночасно домагаються, щоб Польща підходила до справи України в такій скалі, в якій українці намагалися її здійснити 18 літ тому, то такий постулят зовсім нереальний. З такого постуляту мусять українці під теперішню пору зрезиґнувати. Поляки зясовують собі з того справу, що частина українців у трьох південно-східних воєвідствах шукає політичних інспірацій зі заходу, частина українського громадянства на Волині шукає тієї інспірації зі сходу. На закінчення своєї промови висловлює сен. Лехніцький глибоке переконання, що не зважаючи на обосторонні великі трудноці, не зважаючи на те, що зміна політичного становища не була й не могла бути для українців легка, як вона не була теж легка і для поляків, які почуваються до повної і безкомпромісової відповідальности за цілість польської держави, то все ж перебута за минулих 20 літ дорога є шляхом, який веде до зближення. На тій дорозі — закінчив свою промову сен. Лехніцький — хочу вірити, будемо взаїмно йти й надалі.

Промовцям, що торкалися українських справи відповідав **сен. Творидло**, який підкреслив, що сьогодні на схід дивиться ціла Европа. Українська проблема на сході займає шпальти всіх европейських часописів. Тою справою займаються сьогодні всі, як справою, що майже назріла до викінчення. Не заперечую, що інспірації з Берліна щодо сходу є, але є теж інспірації з Льондону, Парижа та з інших місць. А я хотів би — каже сен. Творидло — щоб тих інспірацій не було, ні з Льондону, ні з Парижа, ні з Москви, щоб вони були з Варшави.

Ріжним промовцям на комісії відповідав міністр внутрішніх справ премієр **Складковський,** який теж між іншим промові сен. Творидла присвятив частину своєї промови. Цей уступ промови премієра наводимо за ПАТ-ом в цілости:

„Кілька слів у відповідь п. сен. Творидлові. Пане сенаторе, те, що ви замітили, що староста замкнув таку і таку кооперативу, що в якійсь місцевості вибив хтось шиби і т. д. — таке трапляється і на інших теренах Польщі. Староста десь замкнув кооперативу, десь там знову люди побилися, буває, що люди бються на весіллі і є навіть ранені, але якщо це однонаціональне населення, то ніхто тим не переймається. Якщо це мішане населення, то зараз роздувають таку справу. А діється воно тому, що маємо деяке взаємне схвилювання, яке треба якнайшвидше зліквідувати, щоб і той спосіб не насвітлювати справ.

Як воно було в Заліщиках? Пане сенаторе, **подаєте тут єдиний, відокремлений факт. Військо не всюди прихильно** стрічали. Якщо **відділ КОП-у так приймають,** що до старшини **вийшов хлоп із вилами,** то деінде такого хлопа **були б розсікли. Цього в нас не було.** Цю **справу поладнано в можливий** спосіб, справу **віддали до суду. Отже берім ті** справи так, як **вони були й не роздуваймо їх. Напр.** в одній з **інтерпеляцій написано з обуренням** „пробили **багнетом спину". Якщо на весіллі** люди **бються і кров поллється, ніхто** тим не переймається. **а тут „пробили багнетом** спину" і з того **роблять велику політичну справу.** Пан сенатор бажає собі нормалізації. Приймаю цю заяву якнайрадше. Зі свого боку постараюся, щоб все було переведене адміністрацією на тих землях, щоб ми могли втримати там можливости й підставу, щоб льояльні громадяни почували ся добре. Цю справу можна легко зрозуміти, нема великих трудноців.

—o—

Промова мін. Чакі-я.

Мадярський міністр закордонних справ граф Чакі виголосив у пятницю в комісії закордонних справ довшу промову, присвячену міжнародній ситуації та закордонній політиці Мадярщини. В першу чергу мін. Чакі обговорив свою нелавню поїздку до Берліна, виясняючи при тому повну однозгідність мадярської політики із політикою партнерів осі Рим-Берлін. Також і відвідини італійського міністра Чяна в Будапешті виявили, що між обома державами панує повна однозгідність у справах, що їх обговорювали. Політичні відносини з Польщею залишилися теж незмінне приязні, як вони були давніше. При цій нагоді мін. Чакі опрокинув поголоски деяких европейських чинників, які розпускали фантастичні вигадки, мовляв Мадярщина намагається створити з Польщею протинімецький бльок. **У відношенні до Чехословаччини висловив мін. Чакі надію по ліквідації недавнього мукачівського інциденту, той інцидент буде останнім між обома державами та що взаємовідносини уложаться якнайкраще.**

Мін. Чакі заповів, що Мадярщина приступить у найближчому часі до протикомінтернівського пакту, одначе передтим ще мусять бути поладнані деякі технічні справи.

—o—

МІСІЯ ДО БЕРЛІНА?

ПРАҐА. Агенція Аваса повідомляє: „Народні Освобозені" приносить вістку, що за участю довші премієра Волошина відїдуть у найближчому часі до Берліна. Місія її невідома, але в урядових колах Карпатської України цій місії придають велике значіння.

—o—

34 ТИСЯЧ ВБИТИХ У ЧІЛЕ.

На підставі дотеперішніх обчислень подають, що скількість жертв страшного землетрусу в Чіле сягає 34.000 убитих та більше 50.000 ранених.

Франція збільшила армію на 80.000.

Французький уряд збільшив армію на 80.000 людей, покликуючи під зброю на квітень рекрутів, які мали почати свою службу в жовтні.

Після наради прем'єра зі шефами трьох ґенеральних штабів (армії, маринарки та летунства) покликали під зброю хеміків та студентів медицини.

НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ДОГОВІР?

Німеччина вислала дві дивізії до Лібії?

Як твердять у британських дипльоматичних колах, Німеччина заключила з Італією тісний військовий договір, яким зобовязалася до помочі на випадок франко-італійського конфлікту. Не зважаючи на німецькі заперечення, британська преса твердить, що Німеччина вислала дві дивізії до Лібії, де ще давніше зосередила чимало артилерії.

ФРАНЦУЗЬКИЙ СУД ЗАСУДИВ СЕКРЕТАРЯ ІТАЛІЙСЬКОГО КОНСУЛЯТУ.

„Корріере делля Серра" гостро критикує присуд французького суду, який покарав 1-місячною вязницею секретаря італійського консуляту в Нант, Петра Ґарні; яні; є це, мовляв, вислів неприязни до Італії. Ґарніяні не виробив собі дозволу на дальший побут у Франції, коли його віза стала неважна.

ПРОТИФРАНЦУЗЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В РИМІ ТА ПРОТИІТАЛІЙСЬКІ В ПАРИЖІ.

Як це ми вчора згадували, після маніфестації з нагоди здобуття Барсельони у Римі відбулися протифранцузькі демонстрації.

100-тисячна юрба кричала: „Савоя, Ніца, Корсика, Туніс, Джібуті!" Студенти кинули оклик: „Йдемо на Париж!"

Французькі студенти уладили протиіталійську демонстрацію перед італійською амбасадою, але поліція розігнала їх.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Ніби дрібниця, ніби ні

З огляду на мясниці не зашкодить, думаю, тема про чемність. Я не маґістер, а тим більше елеґанції, але далебі дуже жалую, що так не є. Мав би сто разів більше право забирати голос у цій справі.

Тому обмежуся до голосів інших, а сам буду тільки протоколянтом.

— Повісила я — каже одна пані — свій плащ на вішалі.

— Де це було?

В касині. Отже я повісила, а кінець плаща прикрив крісло, що стояло коло вішала. Побула я там годину чи дві і хочу йти до дому. Бачу, на кріслі, а точніше на моїм плащі, сидить якийсь молодий чоловік. „Вибачте! — кажу. Позволите, що я собі возьму плащ. Молодий чоловік підніс легко середущу часть свого корпусу і я витягнула зімнятий одяг. Проте, щоб перепросити за неувагу — мови нема. Один старший пан побачив це, підійшов і поміг мені вбратися.

— Прошу пані! Може той молодець був чимсь зажурений?

— Навпаки! Вестело розмовляв з кимсь.

— Може був глухий?! Таке каліцтво часто буває...

— Як можливе. коли чув мої слова!

— Ах, правда. Але... але... Чи не був він припадково сліпий?

Інформаторка в першій хвилині запукалась.

— Може... ви знаєте... Але ні! Тримав у руках ґазету!

Так і не вдалось мені викрутити від закиду нечемности незнаного юнака.

— Уявіть собі — каже один поважний громадянин — що я є вже в клопоті.

— Хто нині не в клопоті! — додаю сумовито.

— Ех, ви зараз на жарти. Я серіозно. Знаю особисто кількох молодших громадян. Як зачуваю — нічого собі люди, і працьовиті й ідейні. Але одна біда: не вклоняться ніколи. Іду вулицею, стріну котрогось із них — іде просто на мене як на дика і ні оком не моргне. Я спершу всміхнувся, за капелюх і —„„Моє поважання". А він без поспіху, зовсім нормально відклониться, так ніби все в порядку. Сиджу колись тут у касині, я та ще два три старші. Входить один з вище згаданих. Кобн, кажу вам, вусом моргнув! Минає нас, сідає оподалік і читає собі якийсь журнал. „Не було тут Горюка?!" — звертається до мене. Не бачив — кажу. „То скажіть йому, як прийде, що я не звик чекати пів години!" І вийшов задерши ніс і — очевидно — не махнувши в нашу сторону головою.

— Може він махав, а ви не бачили?

— Ні, добродію. Я вже добре дивився, бо вже, знаєте, цікаво мені.

— Може в першій хвилині не завважив?!

— Та як?! Мала кімната, нас аж три, а він входить!?...

Я здав позиції.

Один визначний громадянин (в тім випадку не я!) пояснив мені такі і тим подібні обяви нечемности в той спосіб:

— Пане! Знаю громадянина, що недавно вийшов з ґімназії. Він признався мені, що вони мали там „кружок нечемности", у якім першим правилом було: „Будь нечемний". Це ніби мало бути як протизасіб на сентименталізм і мягкосердність українців. Чиж може потім такий чоловік швидко наломитися до іншого способу повелінки?! Друге: Ми не маємо педаґогічного хисту, не кажу в школі, бо це інша пара кальошів, а в житті. Не вчимо, а тільки нарікаємо і терпимо. Третє: Дуже помалу вчимося самі, коли йде про речі не звязані з хлібом чи почестю. Коротко: чемне село видає нечемного інтеліґента.

— На це я не годжуся. Обидва мною наведені приклади трапилися не з селянськими синами.

— Ну, то що з того? Ми всі походимо з села, як не в першім, то в другім, в третім поколінні. Як не зпід селянської стріхи, то зпід попівських гонтів. І тому я своє твердження далі обстоюю. Долайте до того війну, доложіть те, що я сказав на початку: брак педагогічного хисту, а все вам буде ясно.

Не можу сказати, щоби вже все було мені ясно. Не підпишуся під кожним твердженням мого співрозмовця. Але мушу признати: Щось у тім є!...

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

28 СІЧЕНЬ	**НЕДІЛЯ** Ст. ст. 16. січня 1939. Неділя Митаря і Фарисея. Петтр. Лат. Нед. 4. по 3 Королях. Францішка Сонце: схід — 7.04, захід — 16.11. Місяць: схід — 11.10, захід — 1.33.

Взавтра: 30. січня. Понеділок.
Ст. ст. 17. січня 1939.
Антонія Вел. прп.
Лат. Мартини дівн.
Сонце: схід — 7.02, захід — 16.13.
Місяць: схід — 11.52, захід — 2.42.
Позавтра: 31. січня. Вівторок.
Ст. ст. 18. січня 1939.
Атаназія і Кир.
Лат. Петра Н.
Сонце: схід — 7.01, захід — 16.14.
Місяць: схід — 12.45, захід — 3.47.

—o—

— **Черговий відчит у „Плаю"** (вул. Чарнецького ч. 26) виголосить в неділю 29. січня ц. р. в год. 18-ій проф. С. Пашкевич на тему: Гуцульщина.

— **Святочна академія** в роковини геройського бою під Крутами відбудеться заходом кружка „Орлів" ім. кн. Ярослава Осьмомисла в неділю 29. січня ц. р. в год. 18-ій у салі читальні „Просвіти" при вул. Крупярській ч. 15.

— **Сучасна українська преса в Польщі.** На згадану тему виголосив відчит ред. Г. Которович у пятницю 27. ц. м. в год. 8-ій вечором у салі Українського Наукового Інституту у Варшаві.

— **Спільну просфору** уладжує батьківський комітет при школі ім. короля Данила у Львові в неділю 29. січня ц. р. в год. 6-ій вечором у Народнім Домі при вул. Рутовського ч. 22.

— **Гостре стріляння** відбудеться в днях 3, 4, 6, 8, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27 лютого на військовій стрільниці на Замерстинові у Львові. Прохожі повинні поступати згідно з вказівками військових стеж і не переступати загроженого терену.

— **Пришиця шириться далі.** Пошесть пришиці шириться в останньому часі на терені волости Озеряни, пов. Бучач. Санітарна влада поробила всі заходи, щоб не допустити до дальшого поширення цієї пошести.

— **Самоходова катастрофа біля Станиславова.** В селі Павелчі, біля Боднарова, трапилась самоходова катастрофа. Вантажний самохід, що віз 8 осіб, перевернувся на ховзькій дорозі. Три особи: Іван Процюк, Ілько Гавришин та Сруль Покер важко ранені. Ілько Гавришин, якого перевезли до шпиталю, помер. На місце випадку виїхала слідча комісія.

— **Віщують сильні морози.** В кількох місцевостях коло Познаня населення завважило на днях стада диких качок, які летіли на висоті коло 200 метрів у полудневo-східнім напрямі. Місцеве населення запевняє, що перелет стад диких качок віщує хвилю сильних морозів.

— **Смерть робітника під льокомотивою, дівчинки під трамваєм.** На льокомотиві поїзду, що приїхав до Варшави зі Сохачева, знайшли сліди крови, мізку, один чобіт і шапку робітника. Слідство виявило, що під колесами льокомотиви згинув один із робітників за Шимановом, які працюють при направі залізничого шляху. Другий нещасливий випадок трапився при вул. Обозовій у Варшаві, де трамвай переїхав 10-літню дівчинку Дануту Курек, яка хотіла перебігти на другий бік вулиці.

— **Метеор під Бидгощем.** Мешканці передмістя Яхціце в Бидгощі були свідками рідкого явища. На днях мешканці завважили вечором на небосклоні сильний блиск і за хвилину почули сильний гук. Чергового дня робітники, які працюють при будові мосту на Брді, знайшли зарити у землі метеор, що його приходила оглядати юрба народу з Бидгощі.

— **Сензаційний процес за „протекції".** З початком березня ц. р. відбудеться перед окружним судо му Білостоці сензаційний процес проти 5 осіб за обманства. Підсудні вимантили великі грошеві суми від ріжних осіб, прирікаючи, що „вироблять їм монополеві концесії". Згаданий процес пригадує зовсім сензаційний відомий краківський процес за обманства і „вироблювання" посад.

— **Вбивство польського священника під Пулавами.** В ночі на четвер 26. ц. м. невідомі бан-

дити застрілили кс. Владислава Валенціка в селі Заглоба, пов. Пулави, який вертався з відвідин п. Клемевських до хати. Слідство виявило, що підчас його неприсутности напало на приходство чотирьох бандитів. Трьох з них звязало господиню і перешукали помешкання, четвертий бандит стояв на сторожі і він мабуть застрілив кс. Валенціка. Здогадуються, що напад мав грабункове підложжя, бо кс. Валенцік зібрав в останньому часі кілька тисяч золотих на будову костела. Можливе теж, що вбивство було пімстою комуністів, яких кс. Валенцік безпощадно поборював.

— **„Присвоював собі гроші, бо зменшилися доходи...“** Перед окружним судом у Варшаві відповідає варшавський коморник П. Янушевський за присвоєння 51.000 зол. Переведена минулого року в його канцелярії контроля виявила, що коморник Янушевський сфальшував квіт-ар і на цій основі затримав собі за 4 роки 51.000 зол., належні сторонам. Янушевський признався перед судом до вини. Боронився тим, що в 1931. р. двох його урядовців украло 36.000 зол. По виявленні крадіжи урядовці виставили векслі, яких не викупили і тому підсудний робив недозволені „маніпуляції“ з грішми клієнтів, щоб покрити касові недобори. Коли їх відкрив один з урядовців коморника — вимусив від нього 5.000 зол. за збереження в тайні його прогріхів. Коморник запевняє, що свої недобори міг би покрити, але перед двома роками зменшилися його доходи з 2.000зол. на 600 зол. місячно і тому... не міг покрити зловживань.

— **Де живе найбільше жидів?** Співробітник німецького статистичного уряду проф. Бургдерфер заявив в одному з своїх відчитів у берлінському університеті, що число осіб мойсеєвого віроісповідання сягає 17 міліонів, з яких 10 міліонів припадає на Европу, а майже 5 міліонів на Америку. Більшість жидів мешкає по великих містах. У 18-ох містах мешкає понад 100 тисяч жидів. Між цими містами друге місце по Ню Йорку займає Варшава (350.000 жидів), восьме місце Відень (178.000), а десяте місце Берлін (161.000).

— **За фальшування** лікарських та аптикарських дипльомів слідчий суддя в Букарешті переслухав трьох лікарів, яких опісля наказав арештувати. Тепер слідчий суддя веде слідство проти 58-ох лікарів та аптикарів за фальшування дипльомів.

— **Напад вовків на священника і дяка.** Православний румунський священник Мардарій з дяком Миколою Петом вибрався до сусіднього села, щоб відправити богослуження. По дорозі напало на них стадо вовків. Священник і дяк вилізли чимшвидше на придорожне дерево, на якім пересиділи цілу ніч. На другий день вранці селяни зі сусіднього села знайшли їх напів-замерзлих на деревах.

— **Бійка циганів на вулицях міста.** Перед судом у Тільзіті відповідало 18 циганів, яких прокуратор притягнув до відповідальности за криваву боротьбу на вулицях міста. Бійку почали дві циганські ватаги, що жили зі собою в незгоді від кількох років і щойно поліції з трудом удалось її припинити. Підчас бійки кількох циганів було важко ранених. Суд засудив 12 циганів на кару вязниці від 1 до півтора року.

— **Зудар трьох самоходів.** В околиці Гердавеп у Сх. Прусії зударилися три самоходи. В катастрофі одна особа важко, дві легко ранені. Самоходи зовсім розбилися.

— **Страшні снігові** в Англії лютували в середу і четвер та заподіяли великі шкоди. В районі Бермінгем буря зірвала 5.000 телефонічних проводів. У полудневo-західній частині краю 30 телефонічних урядів мусіли припинити свою працю. У графстві Бакінгемшір снігові відтяли від світа 10 сіл. У вугляним басейні в полудневій Валії сніжні заспи дійшли до висоти 10 метрів. 800 вуглекопів не могло дістатися до копальні, що мусіла перервати працю.

Дописи.

ЛЬВІВ.

Ялинка для найбідніших дітей. Відділ т-ва українських доворців „Воля“ уладив у суботу 14. п. м. ялинку для найбідніших діточок українських доворців. В год. 4-ій пополудні зійшлися в домівці т-ва „Воля“ 68 малих діточок у віці від 4—14 р. життя зі своїми матерями, яким батьки не мали змоги уладити ялинки в хаті. Діти окружили двома рядами гарно прибрану та освітлену ялинку і заспівали коляду „Бог предвічний“... Радости малих дітей не було кінця, коли за гарний спів коляддок обдарували їх цукорками „Фортуни Нової“, тістечками та чайком. Опісля діти забавлялися весело при звуках орхестри аж до 8-ої год. вечором. За дарунки для наших найменших українських доворців відділ т-ва „Воля“ складає сердечну подяку всім установам.

СНЯТИН.

Вистава „Фабіолі“ й вертепу Ю. Шкрумеляка „Ірод і смерть“. Другого дня Різдвяних Свят відограв аматорський гурток снятинських дівчат релігійну драму „Фабіолю“, а члени місцевого „Сокола“ вертеп Ю. Шкрумеляка „Ірод і смерть“ у великій салі Української Міщанської Читальні. Дохід з обох вистав призначили на потреби нашої місцевої Захоронки. Аматори обох вистав вложили багато труду, щоб вистави вийшли якнайкраще. І це їм вповні вдалося! Учасники — а було їх багато — з вдоволенням слідили інтелігентну гру аматорів, при чому Захоронка мала з того значну матеріяльну користь. За влаштування вистави належиться признання п. Марусі Проць, що доклала всіх зусиль, щоб тільки довести виставу до успіху. За добре виведення обох вистав треба дякувати як аматорам, так і всім, що помагали в їх уладженні. Особлива подяка належиться студентам університету: п. Волод. Гупулякові і п. Мик. Костащукові за безінтересовне виготовлення без великих коштів декорацій (нутра римської хати); небуденні, ефектовні декорації, як і поважний зміст вистав причинились немало до піднесення настрою як акторів, так і глядачів.

Спільна просфора. Дня 16. січня улаштувала Марійська Дружина Пань у домівці бурси „Рідної Школи“ спільну просфору для своїх членів і запрошених гостей. По благословенні просфори виголосив щире слово парох о. Оренчук, поділився просфорою з усіми присутніми, після чого відбулася скромна гостина серед гутірки про наші радощі і смутки. Підчас цієї гостини відчитав о. проф. Проць реферат п. н. „Значіння введення християнства на Руси-Україні 950 літ тому“.

ХОДОРІВ.

Сумні наслідки суперництва. До чого доводить незгода і партійництво у нашім громадянстві, головно між його так сказати б провідними одиницями, Ходорів найкраще може послужити приміром іншим містам, як не слід поступати. Для ілюстрації цього сумного, на жаль стану, хай послужать факти з останніх тижнів. Дня 18. грудня 1938 р. філія „Просвіти“ в Ходорові зорганізувала попис хорів при чит. „Просвіти“ ходорівської округи, що відбувся в салі Укр-Банку в Ходорові. І хоч були дуже сильні морози з вітрами, сільська молодь не вагалась із нараженням власного здоровля і прибула на цей попис дуже численно. На жаль запрошеним хорам прийшлося співати майже до порожньої салі, бо поза гуртком людей, які зорганізували цю імпрезу, було на салі не більше як кільканадцять осіб. Кілька днів пізніше відбулися загальні збори Кружка „Р. Ш.“ в Ходорові, на які прийшло ледви коло 35 осіб і то майже самих селян. Ходорівщини було лише кілька осіб, хоч усі добре знають і бачать, що кружок „Р. Ш.“ удержує від ряду літ 7-кл. народню школу і вже тим самим заслуговує на більше зацікавлення. І тут знову та сама історія: Якщо кружок не є в руках тих, які хотіли би захопити керму, треба його бойкотувати. Виявляється, що багато „патріотів“ і то людей дуже добре ситуованих, не дають зовсім місячних датків на „Р. Ш.“ мовляв не дам „з засадничих причин“. І так усе в нас діється і то вже від ряду літ, а громадянство хоч бачить і добре знає, хто має те все завдячувати, підлягає дальше відємним впливам тих, які повинні давати добрий примір громадянству.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Гостина „Богеми“ в Перемишлі. Дня 17. січня н. р. відбувся в салі „Народнього Дому“ в Перемишлі концерт львівського жіночого вокального квартету „Богема“ під проводом В. Балтаровича при співучасти Я. Маслика. Програма складалася з трьох окремих частин. Легка музика — це одна з наймолодших у нас ділянок; жіночий квартет, що плекає саме легку музику, це революційна подія останніх двох літ. „Богема“ не мала щастя до публики, зате всі, які прибули на цей вечір, одержали дійсно мило і культурно кілька годин. „Богема“ дала нам культурне мистецтво музики і слова. Поодинокі пісні — це шукання за новою модерною розвязкою, це змагання переконати слухача про красу модерної форми. Такі враження насувалися по вислуханні другої частини, в якій хористки вийшли на сцену в гарних народніх строях. Не всі речі з цієї частині програми були чужі для нашого вуха, але все тематикою підходять під жанр народньої пісні. Вже в них лише модерне оформлення, приємливе для вуха. Мило вражала велика дисципліна у виконанні і сліпа довіря до проводу, що той провід своїх співробітниць в їх праці не заведе. Акомпаніямент був у руках п. Б. Балтаровича. Можемо радіти, що наша нація і на цьому полі має таких піонірів. Вечір урізноманітнювали рецитаціями п. Ярослав Маслик, з яких деякі були оригінальні та дійсно цікаві.

Р.

Всі ті, що влаштовують просфори, театральні вистави, концерти, забави та інші імпрези, нехай памятають, що місяць січень — це місяць Рідної Школи і тому ввесь дохід з таких імпрез пересилайте до Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська 46.

РІВНЕ.

Водосвяття в Рівному. Населення Рівного мало цього року незвичайне видовище. Як кожного року прибула і цього року на водосвяття почесна компанія війська з музикою. Але цього року зайшла дивна зміна. Похід давно вже вирушив та попрямував вул. Галлера на річку. І ось надбігли гусаком спершу музиканти, потім стрільці почесної компанії і щойно пізніше інші полки гарнізону. Почалася суматоха, бо військо пробігло між густою масою народу. Від української гімназійної церковці надійшов великий похід вірних. Коли люди побачили такий лад у поході, багато прочан рішили не йти та вернулося домів. Похід ішов до річки вул. Галлера, яка теж мала специфічний вигляд. Вже від ранку сперечувалися поліціянти на вул. протилежні з господарями реальностей за те, що не вивезли снігу, що його попереднього дня робітники поскидали на боки вулиці. Від самого ранку люди перекидали цей сніг та лід на плити по обох боках хідника. Всеж таки вулиця виглядала дуже брудно, місцями приходилось людям переходити по горах снігу та по калюжах болота. Так постаралися батьки міста приготовити шлях для процесії православного народу на таке небуденне свято, як водосвяття. Всі учасники та видці були незвичайно зворушені такою дбайливістю управи міста та сторожів порядку.

Учасник.

Спорт.

УКРАЇНА — ҐВЯЗДА.

У рямках тієї імпрези за мистецтво Б-класа відбудуться такі цікавіші стрічі: Шолдра-Гавурт (вже кількорічний мистець юніорів, не програв досі ні одної стрічі), Ощудлик-Келер (б. змагун Світези), Білий-Рернер та Пашин-Фрідман.

Крім 8 мистецьких стріч відбудуться теж три стрічі в легших вагах поза конкурсом. Україну репрезентуватимуть у цих стрічах: Кулик, Грей і Біт. Ці змагання відбудуться, як відомо в неділю 29. с. м. в салі Колісею при вул. Сонячній. Початок в год. 11.30.

ЛЮЇ ЗНОВУ НОКАВТУЄ.

У Ню Йорку відбулася боксерська стріча за мистецтво світа між мурином Люїсом та мистцем світа в півважкій вазі Аврі Левісом. Мурин знокавтував свого противника у 3 хвилині першої рунди.

—o—

Нові кн[illegible] журнали.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА. Видає Т-во „Учительська Громада“ у Львові. Рік XX. Ч. 7—12. 1938. Львів. Зміст: Від Редакції. — Володимир Кузьмович: Шлях, який веде до кращого. — Д-р Маркіян Терлецький: Українське приватне середнє шкільництво. — Григорій Ма...: Статистика українського середнього шкільництва. — Д-р Ілля Витанович: Питання праці в освіті і ... — Г. М-й: За ... рішньому вихованні нашої молоді. — Д-р ...: ... дітню загальноосвітню середню школу. — ... Гринах: Українські педагогічно-шкільні та учительські часописи й журнали. — Рецензії. — З голосів преси. — Тим, що від нас відійшли. — Річне звідомлення з діяльности Т-ва „Учительська Громада“ і філій. — Зіставлення рахунків Т-ва „Учит. Громада“. — ... Т-ва „Учительська Громада“. — М. Мельник: З діяльности Секції учителів українських приватних середніх шкіл. — О. М.: Середнє шкільництво в Карпатській Україні.

ВІСТНИК. Місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Річник VII. Ч. 1. Січень 1939. Львів. Зміст: Е. Маланюк: Сосонка. — Виправа ... — Арх. ...: ... — М. Іванишевський: Коса на камінь. — ... — Т. М.: Зрадливе ... віддання повного життя. — ... — В. В.: Гітлер і Росія. — Гр. де Сент-Олер: ... — Р. О.: Перед ударом на Україну ... не море. — ... Дрок: Концентраційні табори на ... — І. Буг...: Подант: Про речі малі й великі. — Ва. М. С. ...: ... і еволюція москвофільства. — ххх: Д-р Володимир ... страсть і християнство. — ... Бібліографія. — М. Л.: З пресового фільму. — Від Адміністрації.

СІВАЧ. Місячник присвячений проповіди й катехизі. Рік IV. Ч. 1. Січень 1939. Львів. Зміст: о. Ол. Коренець: Пропов. на неділю перед Різдвом Христовим. — о. А. Погорецький: Слово на Пр. Різдва Христ. — о. І. Миронюк: Пропов. на Пр. Собора Пр. А. М. і св. Йосифа Обручника. — о. Вол. Рабій: Проп. на закінч. Свер. року. — о. І. Цимбала: Пропов. на Пр. Богоявл. Госп. — о. В. Попадюк: Ексорта на Нед. по Просв. — о. Р. С.: Пропов. на Нед. Митаря і Фарисея. — Катехизи для III. кл. всел. шкіл. — о. П. Дзедзик: Конфер. про суспіл. питання: Христова Церква в обороні прав робітника. — о. А. Галандюк: Від чого залежить успіх початкової науки релігії? — о. П. Дзедзик: через обнову проповідництва до обнови християнського життя: V. Вимоги до проповідника. — Приклади для проповідей. — Третя станова наука для дівиць. — Рецензії.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXXIII. Ч. 12. Грудень 1938. Львів. Зміст: о. Е. Мацелюх: В 950-літню річницю. — о. Всеволод Дурбак: Відкуплення і спасення. — Прот. П. Табінський: Церковний Устав св. кн. Володимира Вел. — о. Й. Іванець: Метрикальні метаформови. — Х. Новий устрій „Польської Автокефальної Православної Церкви." — Всячина.

ВІСТИ З ЛУГУ. Рік XIII. Ч. 24. З 15-го грудня 1938. Львів.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Рік 18. Ч. 4. Грудень, 1938. Львів.

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ. Вістник Ґенерального Інституту Католицької Акції Гр. Кат. Гал. Церк. Провінції. Рік V. Ч. 34. Липень-грудень 1938. Львів.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Ілюстрований релігійно-виховний місячник. III-ій рік видання. Ч. 12. Грудень 1938. Львів.

ВІДРОДЖЕННЯ. Ілюстрований журнал українського протиалькогольного й протинікотинного руху. Рік видання XI. Ч. 12. Грудень 1938. Львів.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Ілюстрований місячник. Орган Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз". Рік XIV. Ч. 1. Січень 1939. Львів.

СОНЕЧКО. Український часопис для дітей. Рік видання IV. Ч. 4. Грудень 1938. Рівне.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Субота 28. I. год. 7.30 веч. „Тартюф".
Неділя 29. I. год. 12. впол. „Кіт в чоботах" — казка. — Год. 3.30 попол. „Тартюф". — Год. 7.30 веч. „День без брехні".
Понеділок 30. I. год. 6. веч. „Тартюф".

Театр Ріжнородностей.

Субота 28. I., неділя 29. I. і понеділок 30. I. театр нечинний.

Український Народній Театр ів. М. Садовського.

ЛЬВІВ-БОГДАНІВКА:
28. I. Дай серцю волю.
29. I. Сорочинський ярмарок
30. I. Пісня Бескиду.
31. I. Невольник.
1. II. Гетьман Полуботок.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА:
2. II. Дай серцю волю.
3. II. Пісня Бескиду.
4. II. Гетьман Полуботок.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ЗОЛОЧІВ:
28. I. Подвійна бухгальтерія.
29. I. Гриць.
30. I. Оксі.
В підготові „Конашевич-Сагайдачний.

Український Театр ім. І. Котляревського:

КАЛУШ:
29. I. Цариця Грузії.
30. I. Найвірніший чоловік
31. I. На полі крови.
1. I. Пригода в Черчі.
2. II. Кирка Льолю.
3. II. Цирвун у вапічку.
4. II. ???
5. II. Зоря над Почаєвом.
З Калуша іде театр до Станиславова.

КІНА.

АМПІР: „Найвища любов. Сімоне Сімон.
АПОЛЬО: „Жінка в Малаки".
АТЛЯНТИК: „Баніт".
БАЛТИК: „Верес".
ВАНДА: „Бурґтеат ер" та „Посланий етра".
ҐРАЖИНА: „Фльоріян" Родзевичівни.
ЕВРОПА: „Пригода вдвоє".
КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Антонета".
КОПЕРНИК: „Я згрішила".
МАРУСЕНЬКА: „Невчасне серце".
МЕТРО: „Друга молодість".
МІРАЖ: „Золотоволоса".
МУЗА: „Модолька", „Готель у Тироло".
ПАКС: „Весела" Вальта Діснея.
ПАЛЯС: „Циганка".
РАЙ: „Танґо Ноттурно" з Полею Неґрі.
РІЯЛЬТО: „Чужим вступ заборонено".
РОКСІ: „Пірати".
СВІТ: „90 хвилин постою", „Двоє з юрби".
СВЯТОВИД: „Сентальні північні", Фльоп і Фліп як виркові.
СТИЛЬНИК: „Прокуратор Андреас" та ...
ТОН: „Тайна нічного льокалю", „Отежа на пустині".
УТІХА: „Донька Шангаю" і ревія.
ХИМЕРА: „Чар травневої ночі".

ФОТОПЛЯСТИКОН:
(па Марія...)
„Стирія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 28. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Розривкова музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Концерт із пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр уяви для дітей: „Діти пана майстра", 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.15 Літературна хроніка, 16.30 Авдиція, 16.34 Камеральний концерт, 17.10 Золотий листок, фейл., 17.25 „Концерт у готелі Лямбер" муз. авд., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Книжка — наш приятель, Гутірка для молоді про Кузяп, 19.15 Розр. концерт, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Танц. музика, 21.55 „Фіфі має голос" розвязки конкурсу. Години несподіванок, 22.10 Година несподіванок, 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Неділя, 29. січня 1939.

7.20 Орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліб. газетка, Огляд ринків, Концерт, 8.45 Пастівні ростини, Музика з пл., Після богослуження коло год. 10.30 Музика з пл., 11.15 Легка музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, орх., хор, форт., 13.00 Виїмки з творів Пілсудського, 13.05 Гутірка про Калуш, 13.15 Міліоновий абонент радія, 13.30 Сальон. орх., скр., флет, акордеон, 14.40 Трохи пісні, трохи слова, 15.00 Подільські колядники, словно-муз. авд., 15.25 Золота книга громад, 16.35 Орх., хор, 17.50 „Вічна туга" оперетка Фор. Гроте, 19.30 Фрагмент із повісти, 19.50 Програма на завтра, 19.55 Мефісто в аріях і піснях, Ст. Лобазевич, бас-баритон, у супр. форт., 20.10 Спортові вістки, 20.15 Збірні спорт. вістки, політ. огляд, веч. денник, метеорольог. вістки, звук. тижневик, програма на завтра, 21.20 Танц. музика у вик. сальон. орх.; у перерві в год. 21.50 „Пять літ перед мікрофоном" (про Тонька та Щепка), 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Понеділок, 30. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Танкова музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Коли горить у печі" гутірка для молодших дітей, 11.15 Орхестра та ревелєрси з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 13.00 Для купців і ремісників: Клієнтка жаліється, Справа реклямацій, 13.30 Суїта, авд. для лицеїв, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр уяви для молоді: „Між землею і місяцем", 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Наукова хроніка: Історія, 16.35 Віол. твори, 17.00 „Юначки" гутірка, 17.15 Пісні шукачів золота, слово-муз. авд., у виконанні театр. артистів, спів, форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.06 Справа вартости у сучасній економії, 18.20 Самосрадні вибори, 18.30 Марта Еґерт і І. Кепура, з пл., 18.45 Фейлетон Корн. Макушинського, 19.00 Розр. концерт: орх., форт., дует, скрипка, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 форт. рецітль, 21.25 Літер. новини, 21.55 Спорт. вістки, 22.00 Старий і новий Львів, 22.15 Концерт солістів, сопран, скрипка, 23.00 Ост. вістки, 23.00 Закінчення програми.

Вівторок, 31. січня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Орхестра, 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Із руслом Дунаю" словно-муз. авд. для старших дітей, 11.25 Дрібні скрипкові й органові твори, гр. пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Концерт бажань, 14.30 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для молоді: „Ти сумний чи злий" гутірка Старого Доктора, 15.15 Радіотехнічні новини, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Пісні північно-американських індіян у супр. форт., 16.50 Із тайн світа кришталів, 17.05 Форт. твори на 4 руки, 17.25 Копальні вугля на Заользі, 17.35 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Весела хроніка, 18.15 Для села: Озимина на переднівку, музика з пл., 18.30 Для робітників, 18.55 Промова кард. Глььонда, 19.05 Розр. концерт, 20.40 Веч. денник, спорт, метеорольог. вістки, програма на завтра, 21.00 Симф. концерт, 22.00 Атенські прогульки, 22.20 Танкова музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 28. січня 1939.

БЕРЛІН 14.15 15.00 18.00 Розр. музика та весела програма, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. музика, БЕРОМІНСТЕР 18.30 Форт., БУДАПЕШТ 12.10 Циг. музика, 17.30 18.00 Мад. пісні, 22.45 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 16.00 Концерт бажань, 20.10 21.00 Веселі слова та музика, 22.30 Розр. концерт, ГАМБУРГ 10.30 Розр. музика, 18.30 Нар. пісні, 18.30 Нар. пісні, КЕЛЬН 19.10 Оперетові мельодії, КОПЕНГАГЕН 21.35 Форт., ЛЯЙПЦІГ 19.00 Нова музика на нар. інстр., ЛЮКСЕМБУРГ 22.15 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 19.20 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетка, ПРАГА 22.35 Танц. музика, РАДІО ПАРІ 1.05 Для наймолодших, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.15 Скрипка, РИМ 18.15 Танц. музика, 19.20 Легка музика, 21.00 22.00 23.00 „Фра Ґерардо" оп. Піцетія, СОФІЯ 18.15 19.00 Легка музика, 19.30 Спів, 20.00 Скрипка.

Неділя, 29. січня 1939.

БЕРЛІН 15.30 Улюблені мельодії, 20.10, 21.00 Розр. концерт, БЕРОМІНСТЕР 21.30 Швайцарська музика, БУДАПЕШТ 12.30, 19.50 Орх., 15.45 Камер. музика, 18.40, 19.00 Нар. музика, ВІДЕНЬ 12.00 Популярний концерт, 17.00 Концерт бажань, 18.45 Військ. орх., 20.10 Симф. орх., форт., сопр., тенор, бас, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 Симф. концерт, ЛЯЙПЦІГ 19.30 „Сімоне Бокканегра" оп. Верді, МІНХЕН 20.10 „Ловці перел" оп. Бізета, ПРАГА 15.00 Опера, 18.00 Військ. орх., 21.10 Марші й танки, РАДІО ПАРІ 18.30, 21.15 Пісні, 20.00 Після комунікату: Легка музика, 21.30, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.00 Симф. концерт, 21.00 Пісні, розр. музика, 21.45 Орх. концерт, СОФІЯ 18.00 Легка і танц. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів, 20.55 Оперетові мельодії, 21.50 Легка і танц. музика, ШТРАСБУРГ 22.15 „Чар вальса" оп. О. Штравса.

Понеділок, 30. січня 1939.

БЕРЛІН 19.20 Святочна музика, 20.10 Симфонія ч. 2 д-дур Брамса, БУДАПЕШТ 17.10 Вок. концерт, 19.20 Циг. музика, 20.35 21.00 Оп. орх., 22.00 Сальон. квінтет, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 22.30 Соната ф-дур Моцарта на форт., ЛЯҐТІ 20.20 Танц. музика, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 21.30 Вердієві твори, ПРАГА 15.15 Серенада б-дур Моцарта на дуті інстр., 19.25 Двожакові твори на скр. і форт., 21.20 Квартет д-дур Чайковського, РАДІО ПАРІ 19.15 Форт.: Ліст, Шопен, 19.30 Пісні, 21.15 Форт., 21.30 22.00 23.00 „Ля буланжер" ком. оп. Офенбаха, РИМ 17.15 Форт., 22.30 Камер. музика, СОФІЯ 17.30 20.55 Популярна музика, 18.00 Легка музика, 19.00 Спів, 19.30 Форт. рецітль Владігерова, 20.00 Спів. рецітль, 22.00 Танки.

Вівторок, 31. січня 1939.

БЕРЛІН 12.00 14.15 15.00 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 20.10 21.00 22.00 „Ріґолето" оп. Вердія, БУДАПЕШТ 12.10 Вок. концерт, 17.10 Орх., 18.30 Форт., спів, 21.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 14.00 21.10 Розр. музика, 18.00 Нар. музика, 18.50 Соната на скр. і форт. ес-дур Р. Штравса, ГАМБУРГ 20.10 Муз. комедія Бенацького, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 Квартет ґ-моль Дебісі, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 23.00 „Отельо" оп. Вердія, МІНХЕН 19.30 Шведські пісні й танки, ПРАГА 15.15 Форт., 20.15 Військ. орх., 21.30 Симфонія ґ-дур Моцарта, РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 Камер. музика, 22.30 Комедія, РИМ 17.15 Сопран, форт., 21.30 Розр. музика, 22.00 Військ. орх., 20.55 Рос. романси, 21.25 Легка музика.

БІРЖА.

Львів, 27 січня 1939

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·35 — Доляри америк. 5·29·00 — Дол. канад. 5·24·50 — Фльорени год. 287·42 — Франки франц. 14·02 — Франки шв. 119·80 — Фунти анг. 24·82 — Гульдени данц. 111·03 Корони чеські 10·75 — Кор. дун. 110·88 Кор. норв. 124·82 — Кор. шв. 12·.·2 Ліри італ. 16·90 — Марки фінляндські 10·96 — марки нім. 66·00

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 27. січня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. викл. з опак.	3·00 зол.
молоко	17—18 сот.
1 кг. яєць	1·70—1·75 зол.

Тенденція на масло сильна, на молоко удержана, на яйця зниженова.

Подяка.

Горем прибиті, по втраті Найдорожчого Мужа і Зятя бл. п. о. **Мирослава, Юрія Черкавського**, пароха Дахнова, складаємо щиру подяку всім що віддали останню прислугу Покійному і для нас знайшли гарячі слова потіхи.

Дякуємо ВПреподобним о. деканам: о. Костунякові, о. Козакові, о. Курилі, о. Гучкові і о. Ковенці, о. парохам Крушинському, Юрчакові о. Полянському, о Пілюрові, о. Салимонові, о. Савчинові, о. Горніцькому, о. Метелкі, о. Макарові, о. Кондрі, о. Федерешакові, о. Крупському, о. Дацькові, о. Черівичакові та о. Посіпі за Служби Божі і відправу похорону. ВПреп. о. дек. Козакові, Ковенці і о. Савчакові за прекрасні прощальні проповіди. ВПов. директорові Дібр кн. Сапіги п. Гусові дякуємо за прихильне відношення підчас недуги бл. п. Мужа і за участь у похороні ВПоважаним панам медикам д-р Арданові, Дякуньчакові за промову над гробом, д-р Кульчицькому і інж. Міхальчишиову за участь у похороні. Хорові Дахнівському за бездоганне відспівання Служби Божої.

Дякуємо Всім Установам, Товариствам і Братствам за зложення вінків, а всім процесіям Дахнова і Любачева за звеличання похорону.

Пов. п. Володимирові Ковлі дякуємо за останні прощальні слова над могилою і за удержання зразкового ладу в церкві, в поході і на цвинтарі. Дякуємо Всій родині, Сусідам, знайомим і всім парохіянам Дахнова і Залужа за численну участь у похороні. 253

Жінка і Теща.

Дахнів 25. I. 1939.

Подяка.

В волі Всевишнього відійшов від нас на віки дня 12. січня 1939 р. найдорожчий муж, батько й дідусьо, Теодор Білецький, емер. проф. держ. учит. семинарії, пн. редник і б. директор прив. учит. семинарії й гімназії „Рідної Школи" в Самборі. Вертаючи великим сумом складаємо щиру подяку всім, що відвідували Покійного в пору важкої недуги, зокрема Найдійшій Людині Вп. проф. Д-рові Маріянові Панчишинові, що не взглядаючи на віддаль і важкий труд відвідав недужого та зробив усе можливе, щоб його врятувати, а також Вп. Д-ові Михайлові Хомякові, що дбайливо та щиро піклувався недужим удень і вночі за час довгої недуги.

Сердечна дяка Вар. Деканові й нашому Дорогому Своякові о. Юліянові Шенкевичеві, що своїми відвідинами й щирою порадою та молитвами давав потіху Покійному і прибитій горем родині; дякуємо Йому теж за відправу в супроводі Всч. о. Волод. Івашка панахиди в днях 12-го й 13-го січня, заупокійного богослуження в дні 16. січня і за провід у похоронному обряді в дні 14. січня ц. р.

Водночас дякуємо Високопреподобним о. дек. Евгенові Кушнірові, проф. о. Михайлові Юхимові, проф. о. Степанові Білинському, проф. о. Левові Ваньові, о. кан. Іванові Корилтовичеві, о. кан. Йосипові Сандичеві та Всч. о. Вол. Івашкові за звеличання своєю участю похоронного богослужби.

Щира дяка всім Вп. промовцям, а саме Вп. Проф. Дмитрові Дехнівському, що від Управ. Учит. Зборів і молоді ліцею, гімназії та всел. школи „Р. Школи" попрощав своєю глибоко продуманою промовою Покійного як основника та провідника цих шкіл та рідношкільного діяча, Вп. Проф. Гнатові Мартинцеві за його зворушливі й сердечні слова прощання від усіх культурно-освітніх товариств і від самбірського громадянства та Вп. Меценатові м-рові Іванові Гутові Кульчицькому, що у своїй палкій і високопоетичній промові попрощав Його від економічних установ і Рідної Землі. Не менш дякуємо Вп. Управам, Учит. Зборам і молоді шкіл „Рідної Школи", Вп. Старшині кружка „Р. Ш.", Вп. Виділам Товариств „Шкільна Поміч", „Учительська Громада", „Українська Бесіда", Чит. „Просвіти", Музей „Бойківщина", Вп. Дирекціям економічних установ „Нар. Дому" й „Огон-у" за вшанування памяти та громадянської праці Покійного посмертними жалібними оповістками та за окремий вінок від самбірського громадянства.

Гарячі слова подяки складаємо дорогій рідношкільній молоді, що під проводом своїх Вп. Управителів і Професорів провела Покійного на місце вічного супочинку і своїми вінками та перлами серденьних слів живо засвідчила свій духовий звязок зі своїм довголітнім Виховником. Дякуємо Вп. Йосипові Ястжембському, директорові держ. Педагогічного Ліцею, Вп. Учит. Зборові й молоді тієї школи, Вп. директорці Ігнатовичевій, Вп. Учит. Зборові й ученицям держ. жіночої вселюдної школи, зокрема ж префектам Вср. о. проф. Й. Смолеві та о. проф. М. Борчеві за слова спочуття й участь у похоронному обряді.

Невмирна щира подяка оркестрі та її організаторові, Вп. Д-рові Юліянові Рибі та хорові під орудою Вп. П. Логинта.

Насправжні приймуть слова глибокої подяки Ви всі рідні, други та знайомі, що з правдивим жалем так численно провадили Покійного у країну „без болізни й печалі", а нам склали слова правдивого спочуття у днях нашого великого горя.

254 **Дружина, діти, внуки.**

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	[illegible]
Остання сторінка 1/2	[illegible]
Остання сторінка 1/4	[illegible]
Остання сторінка 1/8	[illegible]

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek ...
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ...